don bosco dnes

Téma

Máme doma plno svätých

Fotoreportáž

Festival Lumen oslávil 20-tku s 10 000 mladými

Misie

O tritisíc metrov bližšie k nebu

Don Bosco dnes
Časopis pre saleziánsku rodinu, priateľov a dobrodincov dona Bosca

4/2012
Ročník XLIII.

Časopis vychádza 6x do roka, rozširuje sa bezplatne.

Vydavateľ
Saleziáni don Bosca – Slovenská provincia
vo vydavateľstve Don Bosco

Šéfredaktor
Rastislav Hamráček SDB

Redakčná rada
Marián Peciar SDB
Miroslava Tarajová FMA
Zuzana Petruľáková
zástupkyňa VDB
Veronika Dolná

Jazykové úpravy
Adriana Reguliová

Grafická úprava a zalomenie, DTP spracovanie
Juraj Martiška

Distribúcia
Ladislav Katona

Tlač
VKÚ, a. s. Harmanec

Registrácia
MK SR č. EV3448/09

Vaše milodary
Finančnú podporu pre prácu saleziánov môžete posielať:
– zo Slovenska
účet: 29330062/0200, VS 0036

– zo zahraničia
Bank Name
Všeobecná úverová banka (VÚB)
Account Name
Saleziáni don Bosca – Slovenská provincia, Miletičova 7, Bratislava
Swift code
SUBASKBX
IBAN
SK3602000000000029330062

Adresa redakcie
Don Bosco dnes
Miletičova 7
821 08 Bratislava
tel.: 02/55 57 22 26
E-mail
dbd@donbosco.sk

Foto obálka: archív Salesiani di Don Bosco, Turín

www.saleziani.sk

obsah

júl – august

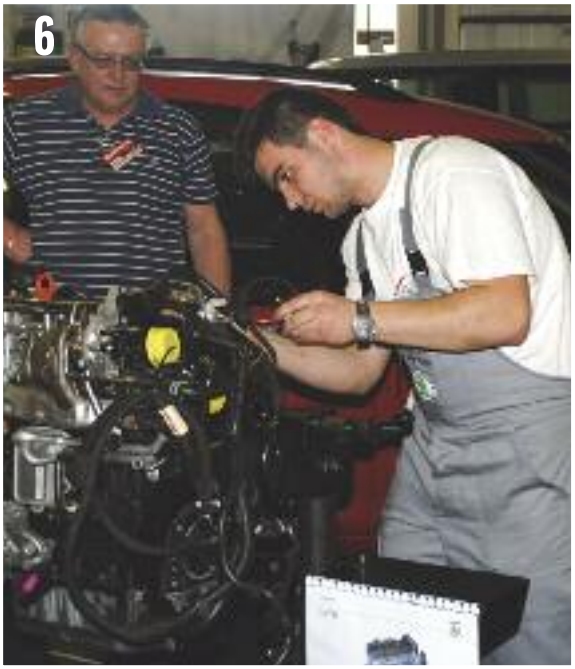

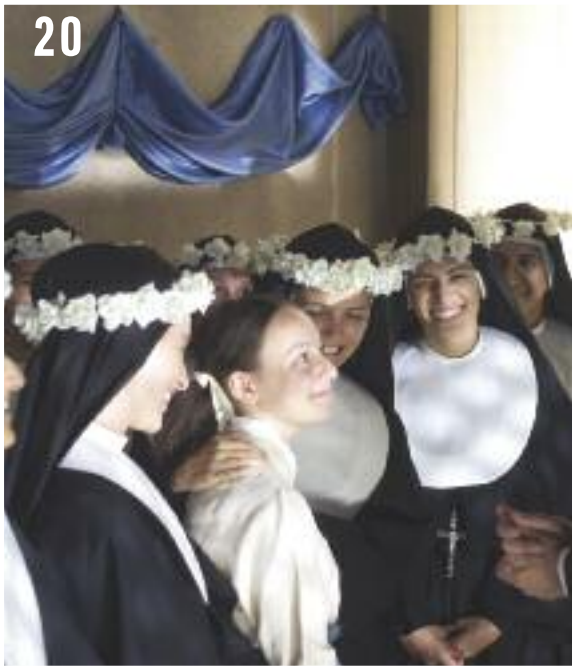

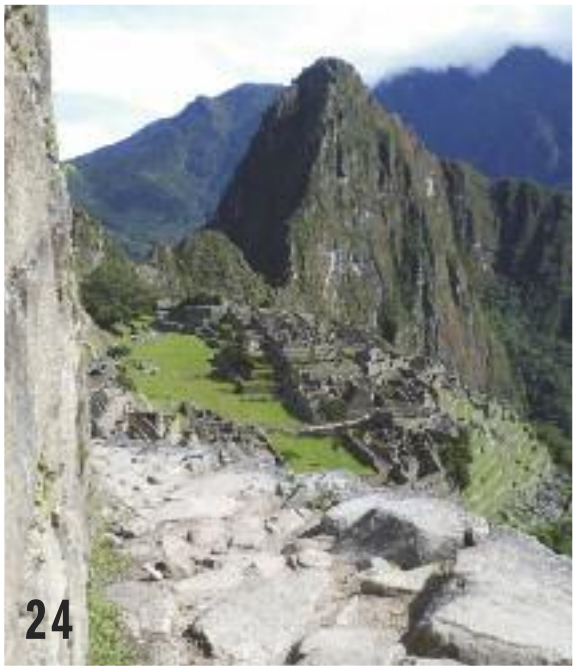

Pohľad na saleziánsky svet – saleziánsky pohľad na svet

Poznať dona Bosca
4 Nový model misií a misionárov

Správy
9 Saleziáni novokňazi

Téma
10 Máme doma plno svätých

Exallievi
15 Exallievi sú na svete už sto rokov

Don Bosco 200
18 Saleziáni koadjútori a stredné odborné školy

Výchova
22 Duch služby

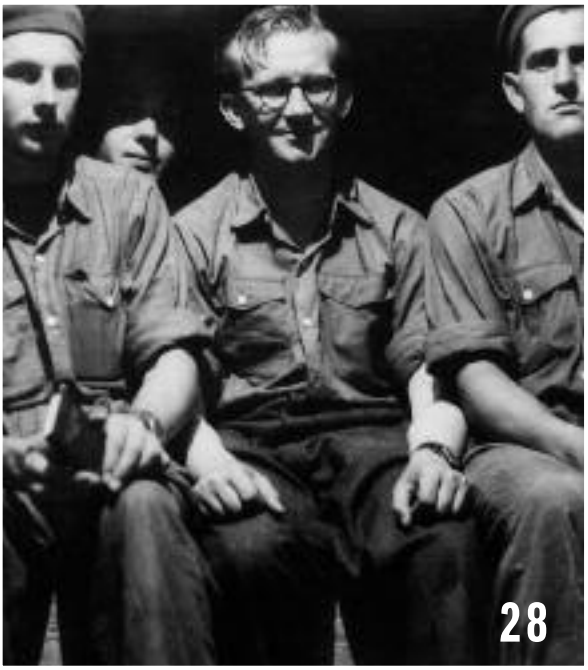

Misie
24 O tritisíc metrov bližšie k nebu

História
26 Vždy zanietený za saleziánsku vec

Tehlička
31 Vďaka Tehličke pre Južný Sudán postavia nemocnicu už tento rok

Ďakujte spolu s nami za našu rehoľnú rodinu

Drahí bratia, sestry, priatelia v saleziánskej rodine!

Inštitút dcér Márie Pomocnice, sestry saleziánky, známy aj pod skratkou FMA, slávi v tomto roku 140 rokov od svojho založenia. Bolo to 5. augusta 1872, keď sa v Mornese za prítomnosti našich svätých zakladateľov – Jána Bosca a Márie Dominiky Mazzarellovej – zrodila prvá komunita dcér Márie Pomocnice.

Je to dôvod na veľkú vďačnosť Bohu, ktorý v histórii pôsobí vždy tak, že pre svoje veľké plány lásky používa malých a chudobných. Konal tak aj v prípade našej svätej matky a zakladateľky Márie Mazzarellovej a naplnil slová evanjelia o malom horčičnom zrnku, ktoré sa stane veľkým stromom a nebeské vtáky môžu hniezdiť v jeho konároch. Z malého semienka zasadeného do morneskej zeme vyrástla veľká rodina Inštitútu dcér Márie Pomocnice, ktorá žije a pracuje pre dobro a spásu mladých na všetkých piatich kontinentoch sveta.

Slávenie tohto výročia nášho Inštitútu je zároveň pozvaním ísť ponad samotnú historickú udalosť a jednoduché spomínanie na minulosť, ktorá nás vždy fascinuje svojou charizmatickou silou. Aj v dnešnom kontexte života sme my – dcéry Márie Pomocnice – pozvané žiť stále aktuálny duchovný odkaz našej zakladateľky, ktorým je svätosť.
Matka Mazzarellová a prvé sestry od začiatku pochopili, že výchovné poslanie medzi mládežou si vyžaduje patričné vzdelanie a odborné kompetencie. Zároveň však boli presvedčené, že bez svätosti života apoštolské poslanie zostane neplodné. Získanie kvalitných profesionálnych kompetencií bez pokornej a rozhodnej cesty svätosti v živote dcér Márie Pomocnice nedosiahne vrchol apoštolského poslania medzi mladými – ich stretnutie s Kristom.

Svätosť a odborné kompetencie, svätosť a kvalitné služby nestoja proti sebe, nie sú v rozpore. Naopak, pozývajú nás k autentickej mystike a ku každodennej askéze, pričom čerpajú silu najmä z Eucharistie.

Milí bratia, sestry a priatelia saleziánskej rodiny, prosím, vzdávajte spolu s nami vďaky Najvyššiemu za našu rehoľnú rodinu a za všetko, čo cez ňu on vykonal pre mladých na Slovensku i vo svete. Zároveň vás prosím, modlite sa za nás a vyprosujte nám silu k svätosti života v každodennosti, lebo iba tak naše apoštolské námahy prinesú ovocie pre dobro a spásu mladých.

sestra Iveta Sojková FMA
provinciálna predstavená

Poznávajme a nasledujme dona Bosca,

Nový model misií a misionárov

Autor: Pascual Chávez V.
Preklad: Stanislav Veselský

Prezident Spojených štátov Barack Obama na návšteve Brazílie 19. a 20. marca 2011, ktorej cieľom bolo rozšíriť a optimalizovať politické a obchodné vzťahy medzi týmito dvoma krajinami, na záver príhovoru k podnikateľom spomenul sen dona Bosca o meste Brazília: „Brazília je mladé mesto, má iba 51 rokov, ale počiatok má pred viac ako storočím: v roku 1883 mal don Bosco videnie, že raz bude hlavným mestom jedného veľkého národa, postaveným medzi 15. a 20. rovnobežkou, že bude vzorom pre budúcnosť a zárukou vhodných príležitostí pre každého brazílskeho občana.“

MALÝ TMAVÝ GLÓBUS

Najdojímavejším predmetom v izbičkách dona Bosca na Valdoccu je malý tmavý a len približný glóbus. Takmer nevidno hranice medzi štátmi a svet je čudne zliaty v súdržnej solidárnosti.

„Mladý Michal Rua ho neraz počul zvolať: ‚Ach, keby som mal dvanásť kňazov, ktorí by mi boli k dispozícii, koľko dobra by sa dalo urobiť! Chcel by som ich poslať hlásať pravdy nášho svätého náboženstva nielen do kostolov, ale aj na námestia!‘ A keď zavše vrhol pohľad na niektorú stranu atlasu, vzdychal, lebo videl, že mnohé oblasti sú ešte v tieni smrti. Dával najavo vrúcnu túžbu, aby raz mohol priniesť svetlo evanjelia na miesta, kam sa ešte nedostali iní misionári“ (*Životopisné pamäti* III, 546).

Ten istý apoštolský zápal, ktorý don Bosco načerpal v škole dona Cafassa a ktorý ho pobádal identifikovať ako pole činnosti svet chudobných a opustených mladých v rozvojových aj rozvinutých krajinách, bol neskôr základom rozhodnutia otvoriť saleziánsku rodinu pre misie *ad gentes*. Zdôraznil to don Rua: „Práve táto potreba zachraňovať duše spôsobovala, že starý svet sa mu zdal tesný, a podnecovala ho posielať svojich synov do vzdialených misií v Amerike“ (*BS* 21 [1897] 4).

Don Bosco si už počas rokov v Konvikte, ovplyvnený misionárskou literatúrou, túžobne prial pridať sa k Oblátom Panny Márie kvôli misiám medzi indiánmi v Severnej Amerike. Od roku 1848 bol neúnavným čitateľom Ročeniek Kongregácie pre šírenie viery. Ale rozhodujúci podnet na urýchlenie misionárskeho povolania mladej Kongregácie mu prišiel pri príležitosti Prvého vatikánskeho koncilu (1869 – 1970): mnohí biskupi z Ame-

aby mladí boli poslaním nášho života

riky, Afriky a Ázie využívali príchod do Ríma, aby verbovali klérus a reholné sestry; prichádzali do kontaktu s donom Boscom, navštevovali Valdocco a dávali návrhy založiť nové diela. On to vnímal ako znamenie Božej vôle a nadchol sa. Do tohto obdobia rokov 1871 – 1872 spadá aj prvý misionársky sen.

„Zdalo sa mi, že sa nachádzam v nejakej divokej a celkom neznámej krajine. Bola to obrovská rovina, celá neobrobená, v ktorej nebolo vidno ani pahorky, ani vrchy. Vo veľmi vzdialených končinách ju však ohraničovalo neschodné pohorie... Medzitým som uvidel v diaľke skupinu misionárov, ktorí sa s radostnou tvárou približovali k divochom, a pred nimi šiel húf mladíkov. Ja som s chvením uvažoval: ‚Idú sa dať zabiť.' A priblížil som sa k nim: boli to klerici a kňazi. Pozorne som sa na nich zahľadel a spoznal som v nich našich saleziánov. Prví mi boli známi, a hoci som osobne nemohol poznať mnohých ďalších, ktorí nasledovali za tými prvými, všimol som si, že aj oni boli saleziánski misionári, tiež od nás."

Ovplyvnený duchom svojej doby don Bosco uvažoval o misiách v najužšom zmysle, *in partibus infidelium*, v krajoch neveriacich, a v najromantickejšom zmysle – medzi krutými a divokými národmi. Dôležitú úlohu malo aj jeho katolícke videnie Cirkvi, poslanej k všetkým národom, a vnímanie saleziánskeho povolania ako daru, ktorý Boh dal mladým celého sveta, spojené s obavami vo vzťahu k protestantom. Misiologickými princípmi jeho doby bolo pretvárajúce prekvasenie, dobyvateľský boj, evanjeliové svedectvo až po mučeníctvo. *Euntes in mundum universum* – choďte do celého sveta mu znelo aj ako cirkevno-právnický príkaz, preto svojich misionárov poslal do Ríma, aby dostali požehnanie od pápeža.

PREDVOJ VEĽKÉHO VOJSKA

Jeho konkrétnosť ho podnietila uprednostniť spomedzi rôznych ponúk Argentínu: tam sa plavili tisícky imigrantov a jeho misionári tam nebudú osamotení; tam bola civilizovaná spoločnosť pripravená podporovať jeho dielo; a tam boli aj „divosi" z jeho snov. Listy a informácie dona Cagliera aj ďalších o skutočnej Patagónii neskôr radikálne zmenili romantický pohľad dona Bosca, ktorý bol vždy pripravený prispôsobovať sa situácii a vidieť v tom Pánov hlas. Stratégia sa zmenila: zakladať diela, aké boli na Valdoccu (internáty, farnosti a oratóriá), ktoré by boli miestami formácie na prekvasenie nových národov Latinskej Ameriky, a odtiaľ odchádzať do misionárskej služby medzi domorodé obyvateľstvo.
Takto bol tradičný model misií obnovený o prvky vybraté z oratoriánskej charizmy, ktorá kladie veľkú dôležitosť na vzdelanie a na starostlivosť o mládež. Zmenili sa aj organizačné aspekty: saleziánski misionári neboli iba svedkami a apoštolmi, ktorí všetko zanechávali kvôli hlásaniu evanjelia; oni sa ako vrchol ľadovca, ako predvoj veľkého vojska cítili vyjadrením celej saleziánskej rodiny, ktorá ich duchovne a hmotne podporovala a mala účasť na ich radostiach a bolestiach, na ich úspechoch a ťažkostiach.

Don Rua to pripomenul spolupracovníkom: „Saleziáni a dcéry Márie Pomocnice ako šíky vojska na poli urobia svoju časť a dajú Bohu a blížnemu k dispozícii svoju vôľu, svoje zdravie, svoj život. Spolupracovníci a spolupracovníčky nech zo svojej strany urobia to, čo robia dobrí otcovia a dobré matky svojim deťom, keď sú v boji" (*BS* 14 [1890] s. 4 – 5).
Listy misionárov, publikované v Bollettino Salesiano, oznamovali každý detail, každý plán, každú realizáciu, každý úspech, každé utrpenie, každú ťažkosť. Všetci mohli poznať ich apoštolské námahy, mať na nich účasť, tešiť sa z nich, byť na ne hrdí, trpieť s nimi všetkými, podporovať ich modlitbou a ekonomicky spolupracovať. A misionári, ktorí cítili, že sú súčasťou veľkej rodiny dona Bosca, že si ich vážia, podporujú ich, povzbudzujú a milujú, dokázali účinne zaštepiť saleziánsku charizmu do každého kúta sveta.

ŠPORT

Rezbári obhájili titul na KubCupe

Mladí volejbalisti z celého Slovenska sa po deviatykrát stretli, aby si od 4. do 6. mája 2012 zmerali sily na tradičnom turnaji KubCup v Dolnom Kubíne. „Keďže sme mali k dispozícii len päť telocviční, mohli sme zobrať iba prvých tridsať tímov," priblížila enormný záujem o súťaž členka organizačného tímu Marta Sojčáková. Finálový zápas sa lepšie skončil pre domácich Rezbárov, druhé miesto si odniesli Miňonky z Brezna. Zahanbiť sa nedali ani Bratislavčania a tretie miesto si odniesol tím z Miletičovej. „Teší nás, že KubCup nie je len o volejbale. Pre mnohých z hráčov je turnaj srdcovou záležitosťou. Niektorí chodia hrávať už 7-8 rokov. Mnohí z nich sa povydávali, založili si rodiny a na KubCup sa vracajú aj s nimi," dodala Monika Čižmárová, koordinátorka KubCupu. Turnaj organizovalo združenie Laura a Inštitút dcér Márie Pomocnice. *(ah)*

SVET

Relikvie dona Bosca prišli do Madridu

Putovná urna s relikviami dona Bosca bola od 6. do 24. júna v madridskej saleziánskej provincii. Na nádvorí saleziánskeho diela Atocha, kde sa minulý rok počas Svetových dní mládeže konala saleziánska Festa, privítalo dona Bosca tisícpäťsto detí a mladých. Nechýbal miestny arcibiskup kardinál Ruoco Varela spolu s provinciálom saleziánov donom Onrubiom. Ten sa prihovoril donovi Boscovi: „Minulý rok tu bol tvoj deviaty nástupca don Pascual Chávez,

ale dnes si tu ty sám a pozývaš nás, aby sme ti pomohli a stali sa aj my svätými." Z dvora sa všetci v procesii presunuli do Kostola Márie Pomocnice, kde kardinál Varela viedol bohoslužbu slova. „Don Bosco bol najmä pastier mladých a chcel ich priviesť k Ježišovi, lebo vedel, že len on ich urobí šťastnými." *(rh)*

SLOVENSKO

Víťazstvá na prestížnych súťažiach pre študentov saleziánskej školy

Tretiaci autoopravári zo Strednej odbornej školy sv. Jozefa Robotníka v Žiline súťažili aj tento rok na česko-slovenskej súťaži Autoopravár Junior 2012. V konkurencii okolo 1 200 žiakov zo Slovenska a viac ako 3 900 žiakov z Čiech dosiahol Marek Pekár výborné tretie miesto. Aj piate miesto Jána Huja a šieste Michala Pekára je pri stále rastúcej konkurencii veľmi cenné. V šiestom ročníku medzinárodnej súťaže Študentské projekty v Brne na Mendelovej univerzite sa do finále dostala práca „Vodný mlyn" stolára Martina Trnovca. V konečnom poradí sa Martin umiestnil ako tretí a na treťom mieste v kategórii „kreslenie" skončil aj Daniel Jánošík. „Opäť výborné výsledky sú dô-

kazom húževnatosti, vytrvalosti, skromnosti, ale aj bojovnosti našich žiakov na vysokej teoretickej a praktickej úrovni študijných odborov na našej škole," vyjadrila sa učiteľka Jana Funtíková. *(lz)*

Viac aktuálnych správ na www.saleziani.sk a v relácii

MLADÍ

Animátori sa učili správne počúvať

Tridsaťšesť animátorov sa v apríli zúčastnilo na druhom kurze Školy pre animátorov. Téma kurzu bola spätá s obrazom od Vincenta van Gogha „Prvé kroky“. Školenie poukázalo mladým na dôležitosť osobného sprevádzania, hodnotu vzťahov a tiež na to, ako sa naučiť správne empaticky počúvať. „Je sila vidieť zápal animátorov pre mladých. Mohli by venovať čas množstvu iných vecí. Vedia sa rozhodnúť, čo chcú a prečo to chcú. Ostáva mi veľa krásnych dojmov z ich chuti pracovať na sebe. Už teraz sa tešíme na ďalší kurz,“ povedala školiteľka Lýdia Ondrejkovová. V širokej ponuke aktivít nechýbalo rozprávanie so svojimi imaginárnymi priateľmi, čítanie listu od svojich predstavených v stredisku, ba aj oddychové hry. *(lz)*

ŠPORT

Slováci reprezentovali na medzinárodnom turnaji PGS

Medzinárodné hry saleziánskej mládeže, skratka PGS, sa tento rok konali na konci apríla a začiatku mája v Krakove. Zo Slovenska sa na nich zúčastnili tri družstvá: jedno volejbalistiek a dve futbalistov. Súčasťou turnaja bol popri zápasoch aj bohatý kultúrny program. Tvoril ho pompézny slávnostný pochod, disco párty aj prehliadka Krakova. „Nešli sme na PGS s veľkými očakávaniami, našich súperov v skupine a ich volejbalové kvality dobre poznám aj z iných turnajov a viem, že celoročne hrávajú volejbalovú ligu medzi sebou. Aj napriek tomu je nezaplatiteľnou skúsenosťou sledovať to dianie a byť jeho súčasťou, učiť sa pozorovaním druhých,“ povedala Adriána Pienčáková, trénerka volejbalového výberu dievčat. V konečnom poradí skončili volejbalistky na jedenástom mieste, mladší futbalisti nepostúpili zo skupiny a starší skončili druhí. *(lz)*

SVET

V Kongregácii pre kauzy svätých aj saleziánka sr. Grazia Loparco

Sestra Grazia Loparco sa už niekoľko rokov zaoberá historickými výskumami predovšetkým v Inštitúte dcér Márie Pomocnice. Svätý Otec Benedikt XVI. ju 14. apríla 2012 vymenoval za členku Kongregácie pre kauzy svätých. Jej mnohé odborné príspevky, ktoré publikovala v spolupráci so známymi historikmi, ale aj práca docentky cirkevných dejín na Pápežskej fakulte Auxilium v Ríme či funkcia podpredsedníčky v združení Koordinácia rehoľníkov – historikov ju priam predurčili na túto úlohu. Kongregácia pre kauzy svätých má na starosti procesy blahorečenia a svätorečenia, ako aj overovanie hodnovernosti relikvií. Pracuje v nej 34 ľudí, medzi ktorými sú kardináli, arcibiskupi a biskupi. Pomáhajú im dva zbory poradcov – historikov a teológov. Prefektom Kongregácie je taliansky kardinál salezián Angelo Amato. *(ah)*

SLOVENSKO

Bratislavský arcibiskup ocenil dvoch saleziánskych pedagógov

Dvaja saleziánski pedagógovia si 4. mája prebrali ocenenie z rúk Mons. Stanislava Zvolenského, bratislavského arcibiskupa. Za dlhoročnú prácu v cirkevnom školstve s mimoriadnymi pracovnými výsledkami dostal ocenenie Mgr. Marek Šefčík, učiteľ matematiky a fyziky na Gymnáziu Jána Bosca v Šaštíne. Okrem vyučovania na škole sa žiakom venuje aj mimo vyučovania. Organizuje pre nich exkurzie, výlety, založil šachový klub, ktorého členovia pod jeho vedením úspešne reprezentujú gymnázium v regióne. Druhou ocenenou je saleziánka sestra Andrea Badíková FMA, ktorú arcibiskup ocenil za profesionálny prístup a dobrý príklad pri pôsobení na cirkevnej škole a za rozvoj športovej činnosti detí v MŠ, kde pracuje už 12 rokov. „Deti sa snažím vychovávať k otvorenosti k pravde, k radostnému prijatiu seba i druhých, učím ich, aby vedeli odpustiť a poprosiť o odpustenie,“ prezrádza kľúč k úspechu ocenená rehoľníčka a pokračuje slovami dona Bosca, „aby vyrástli v dobrých kresťanov a čestných občanov.“ *(jm)*

LAURA

Valné zhromaždenie Laury

Najvyšší orgán združenia Laura zasadol aj tohto roku v Liptovskej Osade. Okrem iného bolo v programe zahrnuté schvaľovanie rozpočtu a správy o činnosti. Zástupcovia stredísk predstavovali svoju činnosť za uplynulý rok, niektorí aj originálnym štýlom: spev, kresby, rap. Medzi účastníkov prišla aj Slávka Brigantová, predsedníčka Domky. Jej prednáška o vodcovstve zožala úspech najmä pre nový uhol pohľadu na animátorstvo a vedenie skupín, o ktorom hovorila. „Mne sa najviac páčilo, že na to, aby som bola dôveryhodným lídrom, potrebujem nielen kompetencie, ale aj charakter," zhrnula prínos jedna z účastníčok. O svojej činnosti hovorili počas zasadnutia aj regrantingová komisia, predsedníctvo združenia a kontrolná komisia. Zhrnutie svojej práce za rok 2011 spolu s víziami pripravil aj športový, mediálny a kultúrny tím. Laura, združenie mladých, je dobrovoľné občianske združenie detí a mládeže, ktorého cieľom je rozvíjanie osobnosti mladých ľudí so špeciálnym zameraním na dievčatá a mladé ženy a plnohodnotné využitie voľného času. *(jm)*

MÉDIÁ

Na školení Saleziánskeho magazínu prekvapili najmladší

Takmer päťdesiat mladých sa zúčastnilo na aprílovom školení reportérov Saleziánskeho magazínu, televíznej relácie, ktorá prináša správy zo saleziánskych stredísk. Okrem zopakovania si základných zručností mladí tvorcovia vyrazili aj do terénu, aby tvorili reportáž na zadanú tému. „Bola to pre mňa perfektná skúsenosť. Hoci som bola na školení po prvý raz, hneď som viedla skupinu. Naučila som sa odovzdávať skúsenosti a spoznala

som konečne celú partiu skvelých ľudí, ktorí tvoria Saleziánsky magazín," podelila sa o dojmy jedna z účastníčok. Salezián Maroš Peciar z mediálnej komunity vyzdvihol fakt, že po prvý raz prišli na školenie aj mladí z nesaleziánskeho strediska a viacerí účastníci nemali ani 14 rokov. „To bol pre nás doslova šok, lebo práca, ktorú odviedli, bola porovnateľná s maturantmi. Teší nás aj počet mladých; je to signál, že v strediskách rastie význam tejto iniciatívy," povedal. Vyjadril tiež potešenie z ochotnej spolupráce starších tvorcov pri školení mladších reportérov. *(jm)*

SALEZIÁNKY

Stretnutie európskych noviciátov

Koncom apríla sa v Mornese v Taliansku stretli saleziánske novicky z celej Európy. V kolíske ich Kongregácie uvažovali nad rozmerom misií v reholi. „Je to veľká milosť, že ste tu v Mornese, že ste novickami počas 140. výročia založenia nášho Inštitútu," povedala novickám sestra Maria Americo, generálna radkyňa pre formáciu. Novicky zotrvali v Mornese na miestach, kde sa zrodila ich spiritualita, dva dni. Napokon prišla medzi nich aj generálna matka Yvonne Reungoat, s ktorou sa rozprávali o téme Sviatku vďačnosti „Charizma nádeje pre svet". „Na pár dní sme sa skutočne stali jedným európskym noviciátom. Dali sme zabrať našim komunikačným jazykovým schopnostiam, aby sme vyjadrili a ukázali schopnosť prekonávať hranice," povedala slovenská novicka Monika Wassermannová. Sestry saleziánky majú v Európe štyri noviciáty: dva medzinárodné v Ríme, jeden v Poľsku a jeden na Slovensku v Šamoríne. *(jm)*

Viac aktuálnych správ na www.saleziani.sk a v relácii

Saleziáni novokňazi 2012

Saleziánska rodina na Slovensku sa tento rok teší z piatich novokňazov. V sobotu 16. júna ich vysvätil v Košiciach v Kostole sv. Gorazda Mons. Stanislav Stolárik.

„Pane, ty vieš všetko, ty dobre vieš, že ťa mám rád. Pas moje ovce.“ (Jn 21, 17)

Stanislav Hurbanič SDB
je zo Záhoria, z Lozorna, má 30 rokov a prvé sľuby ako salezián zložil v roku 2003.

Ján Jakubov SDB
má 30 rokov, pochádza z Humenného a saleziánom je od roku 2004.

Bohuš Levko SDB
pochádza z Bardejova a má 28 rokov, prvé sľuby ako salezián zložil v roku 2003.

Lukáš Stašák SDB
pochádza z Piešťan, z mesta, kde saleziáni nepôsobia. Má 28 rokov a saleziánom je od roku 2003.

Marián Zachar SDB
má 29 rokov, pochádza z Dubnice nad Váhom, saleziánom je od roku 2004.

Našim spolubratom – novokňazom vyprosujeme hojné Božie milosti a požehnanie. Nech im Pán, Dobrý pastier svojho stáda, dá na príhovor Márie Pomocnice a dona Bosca trvalú vernosť a radostnú svätosť všade, kam ich pošle.

editoriál

Dedičstvo troch otcov

Rok svätého Cyrila a Metoda nemusí byť iba spomienkový. V hre je viera, kultúra, dedičstvo, a tie sa zaujímavo spájajú so saleziánskou prípravou na dvojsté výročie narodenia dona Bosca. Témou prípravy bude od augusta jeho na ďalší rok pedagogika dona Bosca, dedičstvo výchovného systému. V tejto situácii tak modlitba „Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane!“ dostáva aj saleziánsky rozmer a súhra tém viery a výchovy sa javí ako hra Prozreteľnosti. V dedičstve Cyrila a Metoda a dona Bosca možno totiž nájsť hneď niekoľko spoločných prvkov. Konštantín a Metod, podobne aj don Bosco, sa na svoje poslanie pripravovali duchovne, kultúrne aj materiálne. Naši vierozvestovia prišli na Moravu v roku 863 pripravení, poznali situáciu, pripravili písmo, preklady evanjelií. Poznanie situácie, preventívny prístup a príprava sú typické prvky aj v saleziánskej výchove, ktorá funguje ako „systém“, nie ako improvizácia.

Konštantín a Metod išli k chudobným. O živote Slovanov na Morave hovoria dokumenty koncilu v Mainzi/Mohuči z roku 852 ako o „ešte polodivokom kresťanstve“. Pre dona Bosca bolo poslanie k chudobným určené už v sne z deviatich rokov: videl divokú zver, ako sa mení na baránky. Dnes sa chudoba mladých ukazuje v nedostatku hodnôt, v nepoznaní viery, ale aj v „divokej“ orientácii života. Tretím prvkom „dedičstva otcov“ je pohľad vpred, pracovitá nádej. Konštantín a Metod už po troch rokoch pôsobenia na Morave, v roku 866, berú so sebou do Ríma prvých „učeníkov“. Don Bosco vo svojej výchove vždy hľadal a rozvíjal povolanie mladého človeka pre Cirkev aj pre spoločnosť. Tri prvky, spoločné pre Cyrila a Metoda a dona Bosca, z nich robia „našich troch otcov“. Modlitba o zachovanie ich dedičstva z nás robí ich verných „potomkov“.

Rastislav Hamráček SDB

Máme doma plno svätých

Autor: Rastislav Hamráček SDB

Saleziánsku mozaiku svätosti tvoria skutočne rôzne osobnosti. Odlišujú sa vekom, postavením, vzdelaním, rozličnými historickými, národnými a kultúrnymi pomermi. Všetci však vyrástli v prostredí, ktoré vytvoril don Bosco, všetkých spája štýl života, ktorý tento svätec odovzdal svojim mladým a saleziánom. Za čosi viac než 150 rokov života má saleziánska rodina už vyše sto svätých a blahoslavených. A ďalší rastú.

Jednoduchá i náročná, v troch rovinách

„Svätosť rodiny je poctou pre všetky skupiny, ktoré nasledujú saleziánsku spiritualitu dona Bosca. Cesta svätosti, ako nám ju uznala Cirkev, je mimoriadnym darom Božej dobroty. No táto vysoká latka každodenne prežívanej svätosti je aj úlohou pre každého z nás. Zobuďme preto v sebe nadšenie za túto jednoduchú aj náročnú svätosť, ktorá je vlastná nášmu saleziánskemu životu, ba samému životu podľa evanjelia, ak ho žijeme ako úplný dar.“ To sú slová generálnej matky sestier saleziánok, dcér Márie Pomocnice, Yvonne Reungoat, ktoré povedala v máji tohto roku, keď z Vatikánu oznámili, že bude blahorečená ďalšia sestra saleziánka – Mária Troncattiová.

Táto misionárka v Ekvádore je najnovším dôkazom vitality saleziánskej charizmy. Životné príbehy hodné preskúmania – momentálne ich v rodine dona Bosca skúmajú až 37 – však začínajú vždy veľmi konkrétne. V osobnej rovine je to zanietené úsilie o život vysokej kvality, úsilie, ktoré sa rodí aj rastie v modlitbe, v živote podľa evanjelia a živí sa sviatosťami. Svätosť je vskutku osobný projekt života. Svä-

tosť v saleziánskom štýle má však aj spoločenský rozmer, rozmer rodiny. Ide o život s druhými a pre druhých. Každý rastie vďaka vzťahom, spoločnej práci, napodobovaniu príkladov iných či aj vďaka pomoci „svätých z rodiny“. A napokon svätosť podľa dona Bosca preniká aj do oblasti apoštolátu. V presvedčení, že Boh každého volá k vysokej kvalite života, sa svätosť stáva témou rozhovorov s mladými a konkrétnych ponúk pre ich osobný život.

Mária Troncattiová – z pralesa na oltár

Už tento rok v októbri ju zapíšu do zoznamu blahoslavených. Narodila sa ešte za života dona Bosca 16. februára 1883 v talianskej dedinke Cortegno Golgi. Vyrástla v početnej rodine, v ktorej sa zapájala do prác na poli. Na katechézach a vďaka prijímaniu sviatostí dorástlo jej rozhodnutie stať sa reholníčkou. Vstúpila k saleziánkam a v roku 1908 zložila prvé sľuby. Počas prvej svetovej vojny si urobila zdravotnícky kurz a slúžila vo Varazze ako ošetrovateľka Červeného kríža. Túto skúsenosť hojne zúročila, keď ďalších štyridsaťsedem rokov pôsobila v ekvádorskom pralese medzi Šuarmi, kde v roku 1922 odišla na misie.

Sestra Mária Troncattiová - v strede

„Keď pôjdete do misií, pripravte sa na utrpenia; ale treba trpieť s pokorou, držať hlavu nad srdcom a srdce nad hlavou: srdce veľké... srdce matky, srdce čestné (úprimné), srdce dobré. Srdce viac dobré ako spravodlivé,“ poznačila si do svojho zápisníčka odporúčanie predstavených. Uprostred mnohých rizík pralesa ohlasovala evanjelium a pracovala ako zdravotníčka, chirurgička, ortopédka, zubárka, no najmä ako katechétka. Trpezlivo a s láskou. Angažovala sa aj pre dobro šuarských žien, čím napomohla zrod mnohých dobrých rodín.

Maria Troncattiová zomrela pri tragickom leteckom nešťastí v Súcua 25. augusta 1969. Vo februári tohto roku Vatikán uznal zázrak na jej príhovor. V roku 2002 sa Josefa Yolanda Solorzano Pisco z Ekvádoru, manželka a mama piatich detí, uzdravila zo zákernej malárie. Zostávalo jej iba pár dní života. Istý salezián ju povzbudil, aby sa modlila novénu k Božej služobnici Márii Troncattiovej. Modlitba postupne priniesla úplné uzdravenie.

„Pohľad na Ukrižovaného mi dáva život a odvahu k práci,“ zvykla opakovať Mária Troncattiová. Vďaka tejto istote viery sa stala neúnavným darom pre iných.

Je vo mne Boh

Celkom čerstvým prípadom začatia procesu blahorečenia je Nino Baglieri, člen sekulárneho inštitútu Volontari con Don Bosco (CDB). Nino sa narodil v mestečku Modica na Sicílii v roku 1951. Vyučil sa za murára, ale ako 16-ročný utrpel vážny úraz. Spadol z lešenia a zostal úplne paralyzovaný. Dva roky strávil v nemocniciach, kde mu nijako nepomohli. Ďalších desať rokov žil utrápený, v samote. Na Veľký piatok 1978 vďaka modlitbám ľudí, ktorí ho poznali, zažil premenu. Prijal svoj kríž, začal čítať evanjelium a znovu objavil svoju vieru. Ešte v tom istom mesiaci, v marci, začal pomáhať deťom s úlohami a sám sa naučil písať ústami. Priateľom, mladým aj menej známym, ktorí prichádzali k nemu na návštevu, s odvahou rozprával svoj príbeh ako svedectvo evanjeliovej radosti a nádeje.

Nino Baglieri v roku 2007

Svätosť v saleziánskej rodine v číslach

Svätí: 5 – Ján Bosco, Mária Dominika Mazzarellová, Dominik Savio, Mons. Alojz Versiglia, Kalixt Caravario;
Blahoslavení: 115 – medzi nimi 101 mučeníkov (saleziáni, sestry saleziánky, saleziáni spolupracovníci, mladí) zo španielskej občianskej vojny a druhej svetovej vojny;
Ctihodní: 11 – bola im priznaná povesť svätosti a hrdinskosť čností; medzi nimi je zatiaľ započítaná Mária Troncattiová (bude blahorečená v októbri 2012);
Boží služobníci: 28 – u štyroch sa čaká na posúdenie súhrnného dokumentu Positio, v ôsmich prípadoch je skončená diecézna fáza a pripravuje sa Positio (aj don Ignác Stuchlý, ČR), v šestnástich prípadoch ešte prebieha diecézna fáza (medzi nimi aj don Titus Zeman, SR).

6. mája 1982, na sviatok Dominika Savia, v deň, keď spadol z lešenia, prvý raz slávil „výročie“ svojho kríža. V tom istom roku sa stal saleziánom spolupracovníkom, no cítil, že Pán ho volá k zasväteniu. Vstúpil teda do skupiny CDB a 31. augusta 2004 sa navždy zasvätil Pánovi sľubmi. Na obrázok si ústami napísal: „Odteraz už len modlitba, kríž, láska.“

Kardinál Angelo Comastri, generálny vikár Svätého Otca pre štát Vatikán, ktorý Nina osobne poznal, hovorí: „Pri stretnutí s ním mal človek dojem, že Nino je plný Svätého Ducha. Výročie svojho kríža slávil tak, ako iní slávia výročie manželstva či kňazstva. Stal sa neúnavným apoštolom, lavínou dobroty, ktorá pritiahla mnohých mladých k Božej láske.“

V marci tohto roku uplynulo päť rokov od Ninovej smrti. Hlavný predstavený saleziánov don Chávez hneď požiadal o začatie procesu blahorečenia a pri odovzdaní žiadosti povedal, že najlepším svedectvom Ninovej vernosti Bohu bola jeho jednoduchá láska k životu. Takmer tridsaťdeväť rokov žil ochrnutý, ale z toho dvadsaťdeväť rokov bolo hymnom života a viery. „Vôbec nie ako duša bez tela, naopak, on bol ako duša najviac možne vtelená. A tým pripomínal, že vykúpenie a duchovný zápas prechádzajú vždy cez naše telo a dejiny.“

Ninova osobná spiritualita bola jednoduchá. Nezažíval extázy alebo mystické vízie, ale prijal svoje dlhé utrpenie, poddajný Božiemu pôsobeniu, a v radosti hovoril o sile žiť a o nadšení za evanjelium. Napriek svojmu stavu s optimizmom ďakoval Bohu za všetko a každého povzbudzoval, aby sa dal k dispozícii Bohu, lebo „všetko bude na sto percent vynahradené“. „Pán mi dal fungujúce oči, aby som videl farby jeho stvorenia, nos, aby som cítil vône zeme, sluch, aby som počúval jeho slovo. Pán mi zachoval zdravý rozum, aby som rozmýšľal, uvažoval a rozlišoval dobro a zlo. Dal mi bijúce srdce, aby som miloval. Duša žije vo mne, život je vo mne, ale oveľa významnejšie je, že Boh je vo mne.“

Všetko z lásky k Cirkvi a Saleziánskej spoločnosti

Na Slovensku za takmer deväťdesiat rokov saleziánskej prítomnosti isto nebolo svätcov len na jednu ruku. Keď v novembri 2003 zomrel dlhoročný provinciál slovenských saleziánov z obdobia komunizmu a ponovembrový profesor Nového zákona don Andrej Dermek (jeden z jeho výrokov: Na kolenách všetko vyzerá ináč), nebolo možné nepočuť hlasy o povesti jeho svätosti. No prvou osobnosťou, v prípade ktorej sa saleziáni v roku 2010 rozhodli pre proces blahorečenia, je

don Titus Zeman z Vajnor pri Bratislave. (Viac o ňom pravidelne píšeme v rubrike „Titus Zeman“ – pozn. red.)

Don Titus sa v konkrétnych okolnostiach ťažkého roku 1950 rozhodol uskutočniť myšlienku, ktorú považoval za správnu: zachraňovať duchovné povolania pred komunistickým režimom. Keď ho v roku 1952 zatkli a potom odsúdili ako vatikánskeho špióna na dvadsaťpäť rokov, pri obhajobe povedal: „Všetko, čo sa mi kladie za vinu, som robil z lásky k Cirkvi a osobitne z lásky k Saleziánskej spoločnosti, ktorej ďakujem za všetko, čím som.“

Saleziánska svätosť

Saleziánska svätosť vytvára syntézu práce a miernosti ako u dona Ruu; rodí sa z horlivosti za duše ako u dona Rinaldiho; jej pokorná pracovitosť je zoči-voči logike sveta znakom jasnej logiky Boha ako u Márie Dominiky Mazzarellovej; je svätosťou každodennosti a práce ako u Artemida Zattiho či u mamy Margity; dáva do súladu kontempláciu a činnosť ako u Márie Romerovej či u Attilia Giordaniho; je svätosťou vzťahov a rodinného ducha ako u dona Cimattiho; prináša vyrovnanosť ducha ako u dona Quadria; zahŕňa obetu utrpenia ako u dona Czartoryského, dona Variaru; a je aj svätosťou vyše stovky mučeníkov.

Svätosť, ktorú don Bosco ponúkal svojim chlapcom, je svätosť v radosti, v láske a vo vďačnosti za život. Dominik Savio novým členom oratória hovorieval: „Pochopte, naša svätosť spočíva v tom, že sme veľmi veselí. Iba sa usilujeme vyhýbať sa hriechu ako veľkému nepriateľovi, ktorý nás okráda o Božiu milosť a o pokoj srdca, a presne si plníme svoje povinnosti.“

Časová os saleziánskych svätých

Časová os je zoradená podľa rokov narodenia. Božích služobníkov udávame len tých, u ktorých je už ukončená diecézna fáza procesu.
sv. – svätý, bl. – blahoslavený,
ct. – ctihodný, bs. – Boží služobník

1788 – 1856	ct. Margita Occhienová
1815 – 1888	sv. Ján Bosco
1816 – 1891	ct. Dorota Chopiteaová
1837 – 1881	sv. Mária D. Mazzarellová
1837 – 1910	bl. Michal Rua
1842 – 1857	sv. Dominik Savio
1842 – 1912	bl. Bronislav Markiewicz
1847 – 1908	bl. Magdaléna Moranová
1856 – 1931	bl. Filip Rinaldi
1858 – 1893	bl. Augustín Czartoryski
1869 – 1953	bs. Ignác Stuchlý
1870 – 1897	ct. Andrej Beltrami
1872 – 1936	bl. Jozef Calasanz a 31 spol.
1873 – 1930	sv. Alojz Versiglia
1873 – 1943	ct. Alojz Olivares
1874 – 1951	ct. Laura Meozziová
1875 – 1923	bl. Alojz Variara
1877 – 1943	ct. Šimon Sruggi
1878 – 1907	ct. Terézia Pantellini
1879 – 1965	ct. Vincent Cimatti
1879 – 1958	bs. Ottavio Ortíz
1879 – 1963	bs. Jozef A. Arribat
1880 – 1951	bl. Artemid Zatti
1881 – 1948	bs. Augustín Hlond
1883 – 1969	ct. Mária Troncattiová
1886 – 1905	bl. Zefirín Namuncurá
1886 – 1974	bs. Anton De Almeida
1889 – 1936	bl. Enrico S. Aparicio a 62 spol.
1890 – 1949	ct. Rudolf Komorek
1891 – 1982	bs. Karol Crespi Croci
1891 – 1904	bl. Laura Vicuňová
1895 – 1978	bs. Štefan Ferrando
1898 – 1976	bs. František Convertini
1899 – 1935	bl. Euzébia Palominová
1902 – 1977	bl. Mária Romerová
1903 – 1930	sv. Kalixt Caravario
1904 – 1955	bl. Alexandrína da Costová
1909 – 1979	bs. Jozef Vandor
1910 – 1944	bs. Eliáš Comini
1911 – 1942	bl. Jozef Kowalski
1913 – 1972	bs. Attilio Giordani
1914 – 1953	bs. Štefan Sándor
1918 – 1946	bl. Albert Marvelli
1920 – 1942	bl. František Kesy a 4 spol.
1921 – 1963	ct. Jozef Quadrio

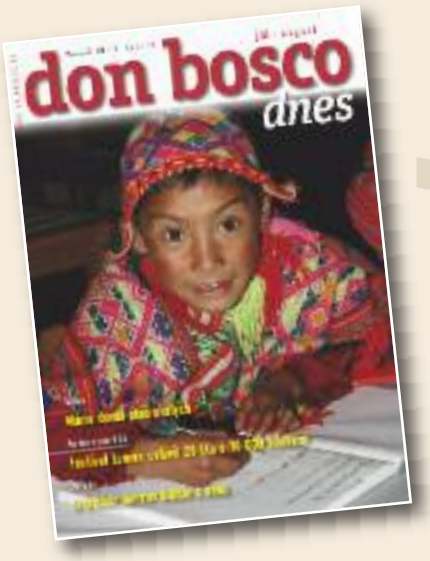

don bosco dnes

Každý druhý mesiac

DON BOSCO U TEBA DOMA

Časopis *Don Bosco dnes* zasielame bezplatne na požiadanie.

Už od roku 1877 je to dar dona Bosca všetkým priateľom a dobrodincom saleziánskeho diela.

Ďakujeme za každý dar, ktorý nám pomáha rozvíjať dielo záchrany a výchovy mladých doma i v misiách.

Ponúknite časopis svojim blízkym. Rozšírte rodinu dona Bosca.

Za všetkých dobrodincov slúžime každú sobotu svätú omšu a pamätáme na nich v modlitbách.

Kontakt:
Don Bosco dnes
Miletičova 7
821 08 Bratislava
Tel.: 02/55 57 22 26
E-mail: dbd@donbosco.sk

Prvý seminár o animácii rodinných spoločenstiev

Autor: spracoval rhsdb

Tí, ktorí vedú rodinné spoločenstvá, sa často musia popasovať s tým, ako dosiahnuť, aby sa členovia „stretka“, dospelí ľudia, viac angažovali pre spoločné dobro v širšom prostredí.

Obdobné otázky si kladú aj saleziáni spolupracovníci. Ich Združenie ponúka animátorom spoločenstiev sériu vzdelávacích seminárov, na ktorých sa štartuje od vzájomného odovzdávania skúseností.

V polovici mája sa v Prešove uskutočnila prvá zo štyroch sérií Školy animácie rodinných spoločenstiev. Pripravil ju tím pastorácie rodín Združenia saleziánov spolupracovníkov. Cieľom seminára, ktorý po tomto pilotnom „vydaní“ ponúknu aj ďalším strediskám, je podporiť animátorov rodinných spoločenstiev, dať im priestor pre vzdelávanie, ale aj pre odovzdávanie skúseností z ich práce.

Na tento prvý zo štyroch seminárov prišlo viac než 50 záujemcov zo stredísk spolupracovníkov v Prešove, Sabinove, Košiciach, Humennom a Michalovciach. Lektori im predstavili prehĺbené pohľady na témy: Evanjelizácia, Cesty viery a Animácia spoločenstva, ktoré majú v saleziánskej charizme svoje špecifické črty. Po prvom seminári sú plánované ďalšie tri s tematickým zameraním na Stretnutie rodinného spoločenstva, Prípravu katechézy a nakoniec Itineráre.

Školu animácie rodinných spoločenstiev pripravuje Tím pre pastoráciu rodín pri provinciálnej rade Združenia saleziánov spolupracovníkov. Tento jedenásťčlenný tím vedie Iveta Slavkovská a František Goboňa spolu s delegátom Saleziánov dona Bosca donom Pavlom Michalkom.

...trápenie individualistov alebo...

Salezián spolupracovník Ondrej Šmidriak (1969) zo Zvolena, diecézny kňaz od roku 1993, pôsobí na Katolíckej univerzite a je autorom mnohých populárnych aj odborných článkov o pastorácii mládeže.

Svojej najnovšej knihe Pastorácia s dôrazom na spoločenstvo a evanjelizáciu dal podnázov ...trápenie individualistov alebo vytváranie spoločenstva? Je materiálom pre tých, ktorí uvažujú, ako dnes pracovať v pastorácii malých spoločenstiev, aby sa Božie slovo stalo kultúrou života slovenských veriacich. Táto kultúra potrebuje ľudí, ktorí ju budú chcieť s nadšením vytvárať. A práca sa týka najmä formovania človeka. Autor knihy sa pozerá aj na momentálny stav pastorácie vo farnostiach, a to cez analýzu aj cez skúsenosť. Výsledkom je pomenovanie potreby obnoviť pastoráciu s dôrazom na spoločenstvo. Okrem iného ide aj o obnovu postoja k laikom v Cirkvi, ako o nich hovorí Druhý vatikánsky koncil. Kniha môže „každému poslúžiť ako inšpirácia k evanjelizačnej obnove pastorácie vo farnosti,“ napísal prof. ThDr. Jozef Jarab, PhD, rektor kňazského seminára na Spiši.

Exallievi sú na svete už sto rokov

Autor: spracoval rhsdb

Mladých, ktorí vyrástli v saleziánskych strediskách, predovšetkým v školách, sú státisíce. Už celé storočie funguje Svetová konfederácia exallievov (odchovancov) dona Bosca. Koncom apríla túto storočnicu oslavovali na Kongrese v Turíne aj zástupcovia zo Slovenska.

„Byť exallievom dona Bosca znamená, že sme prijali nemenné hodnoty a získali sme istotu z pravidiel, ktoré sú základom našej ľudskosti a znamenajú aj základ pre občianske spolužitie," povedal na Kongrese Magdi Cristiano Allam (60), taliansky europoslanec, ktorý ako mladý moslim osem rokov navštevoval saleziánsku školu v egyptskej Káhire. Pápež Benedikt ho pokrstil v roku 2008.

Na Valdocco, do materského domu saleziánskeho diela, prišli 26. – 29. apríla ďakovať za dar dona Bosca a Panny Márie Pomocnice exallievi z Talianska, Nemecka, Francúzska, Slovenska, Malty, Portugalska, Španielska, Belgicka, Konga, Filipín, Argentíny, Brazílie, Guatemaly, Ekvádoru, Dominikánskej republiky aj z Mexika. Celkom dvesto účastníkov z dvadsiatich dvoch krajín. Slovenská delegácia mala desať členov a viedol ju salezián don Ivan Žitňanský.

„Kamkoľvek pôjdete a kdekoľvek budete, vždy si pripomínajte, že ste synmi dona Bosca, synmi oratória... Budete šťastní, ak nikdy nezabudnete na pravdy, ktoré som sa vám usiloval vštepiť do srdca, kým ste boli chlapcami," povedal don Bosco svojim exallievom 26. júla 1884, ako sa to spomína v IX. zväzku Memorie Biografiche.
Akoby potvrdením týchto slov bol počas Kongresu obrad svetla, pri ktorom hlavný predstavený saleziánskej rodiny don Pascual Chávez osobne odovzdal exallievom v rodisku dona Bosca „lampu" – ich úlohou je totiž prinášať svetlo Krista prostredníctvom dona Bosca a jeho výchovného systému a byť nadšenými, zapálenými pre hodnoty získané v saleziánskom prostredí.

Don Chávez počas príhovoru na záverečnej omši v Bazilike Márie Pomocnice na Valdoccu v Turíne hovoril o identite a poslaní exallieva: „Exallievi patria do saleziánskej rodiny vďaka výchove, ktorú dostali, to znamená, že saleziánsku výchovu pokladajú za pozitívnu a cítia jej vplyv počas celého svojho života. Skutočnými exallievmi sú tí, ktorí dokázali byť ‚čestnými občanmi a dobrými kresťanmi', tak, ako to chcel don Bosco. Je preto prirodzené, že exallievi sa musia premeniť na prvých apoštolov tejto výchovy vo všetkých jej rozmeroch a usilovať sa o ochranu stvorenia, života a rodiny, o podporu a výchovu mladých, o ochranu ľudských práv a mieru, o otvorenosť pre dialóg medzi kultúrami a náboženstvami. Možno určiť viac-menej štyri typy príslušnosti exallievov dona Bosca, ktoré naznačujú rôzne úrovne identity. Tí, čo boli študentmi alebo navštevovali saleziánske prostredie, môžu prežívať túto skúsenosť:
1. ako životnú udalosť, pri ktorej sa na skúsenosť s pobytom v saleziánskom diele pozerajú ako na jednoduchú epizódu, ktorá nepoznačila zvláštnym spôsobom ich život;
2. ako milosť, že sa ich dotkla charizma dona Bosca, úplného človeka a skutočného svätca, preto sa všade pokladajú za exallievov dona Bosca;
3. ako poslanie, keď cítia zodpovednosť odovzdávať v spoločnosti bohatstvo prijatej výchovy a túžia, aby aj iní mohli čerpať z milosti saleziánskej výchovy;
4. ako životný projekt, ktorý vedie k potrebe pripojiť sa k Združeniu ako k inštitúcii, aby rástli, pokračovali vo vlastnej formácii a realizovali projekty v prospech spoločnosti a Cirkvi."

Exallievo dona Bosca, kresťan alebo príslušník iného náboženstva, prejavuje a rozvíja v živote prvky prijatej výchovy. Svoje poslanie prežíva s profesionálnym prístupom, s morálnym vedomím, so spoločenskou angažovanosťou, s úctou k posvätnosti a zmyslu života, so zodpovednou slobodou a podľa pravdy, nielen vedeckej, ale aj citovej a duchovnej.
Svetová konfederácia exallievov dona Bosca má aktuálne viac ako 83 000 členov po celom svete.

Festival Lumen oslávil 20-tku s 10 000 mladým

Festival Lumen tento rok navštívilo viac ako 10 000 prevažne mladých ľudí zo Slovenska i zo zahraničia. Prišli najmä kvôli koncertom, no v Trnave našli oveľa viac – zaujímavý sprievodný program dotvorený pravou „lumeňáckou“ atmosférou!

Jubilejný 20. ročník Festivalu Lumen slávnostne otvoril trnavský arcibiskup Mons. Róbert Bezák, ktorý má blízko k hudbe, no predovšetkým k mladým. Tí ho mohli stretnúť aj „v dave“ počas koncertov na Trojičnom námestí!

Tanečné divadlo Atak na Festivale Lumen nemohlo chýbať ani tento rok. Ich predstavenie s názvom „koNIEc – cirkúsok srdca“ naplnilo mestský amfiteáter.

Výstava „Po stopách Festivalu Lumen“ prilákala mnohých „lumeňákov“, ktorí si radi zaspomínali na staré časy prostredníctvom plagátov, bulletinov, organizátorských tričiek aj videí z predchádzajúcich ročníkov, vrátane prvého.

Kvalitná hudba v podaní slovenských aj zahraničných kapiel je základom festivalu. Chip Kendall navštívil Slovensko po tretíkrát a svojim fanúšikom vynahradil minuloročný prerušený koncert. So svojou kapelou zahral aj slovenskú hymnu a hokejový hit „Nech Bože dá“ v punk-rockovom prevedení.

Pre rodiny s deťmi bol k dispozícii detský kútik na nádvorí radnice. Okrem nafukovacieho hradu si užili aj maľovanky, obrazy z piesku či Bláznivú klauniádu.

Dobrovoľníkov, ktorí pripravujú celý festival, je čoraz viac. Tento rok ponúklo Festivalu Lumen svoje ruky aj srdcia 303 dobrovoľníkov. Aj im patrí jedno thanXX. z tohtoročného motta festivalu!

Foto: Andrej Grznár, Filip Drdúl, Zuzana Hake, Katarína Janíčková

Rehoľná kaviareň fungovala počas festivalu spolu so Službou ucha. Rehoľníci sa tak postarali nielen o zahnanie smädu a hladu, ale prostredníctvom desiatok hodín spovedania a rozhovorov aj o mladé duše, ktoré potrebovali posilu.

Súčasťou Festivalu Lumen boli aj prednášky, workshopy, diskusie na zaujímavé témy. Veľká vďaka patrí aj prednášajúcim, ktorí boli ochotní stráviť čas s návštevníkmi festivalu v štyroch blokoch na rôznych miestach Trnavy.

Zahraničné kapely prišli do Trnavy z Ameriky, Veľkej Británie, Fínska a Švédska. Headlinerom bola skupina Leeland z Texasu a patril jej záver festivalu spolu s roztancovaným publikom.

Jedno veľké za tisíce malých a popri jeho skladaní čas na premýšľanie. Aj v týchto topánočkách by stáli deti, ak by dostali šancu narodiť sa.

Na oslavách 20. narodenín Festivalu Lumen sa zúčastnil aj primátor mesta Trnava, predseda Trnavského samosprávneho kraja, trnavský arcibiskup, provinciál Saleziánov dona Bosca aj bývalý primátor Trnavy. Festivalu Lumen zaželali všetko najlepšie, vytrvalých návštevníkov aj organizátorov!

Slávnostné ukončenie 20. ročníka Festivalu Lumen prebehlo opäť v katedrále. Mladým sa prihovoril provinciál Saleziánov dona Bosca don Karol Maník. Na svätej omši spieval mládežnícky zbor z Kopánky, kde sa začala história festivalu.

Saleziáni koadjútori a stredné odborné školy

Autor: Pavol Grach SDB

Väčšina priateľov a priaznivcov saleziánov na Slovensku ich pozná ako kňazov... a predsa, ak ich poznajú „len“ ako kňazov, tak im niečo dôležité uniká. V saleziánskych domoch majú podľa dona Bosca svoje nenahraditeľné miesto veľmi vzácni saleziáni, ktorí sa nestávajú kňazmi, ale chcú žiť pre Boha, s donom Boscom pre mladých, v saleziánskej komunite ako tí, ktorí svoje zasvätenie spájajú s tými najrôznejšími odbornými profesiami a činnosťami.

Saleziáni od svojich prvopočiatkov boli spoločenstvom kňazov a laikov. Je síce pravda, že v decembri 1859 v prvej skupine saleziánov nebol nijaký salezián laik (boli tam iba kňazi a bohoslovci), ale už vo februári 1860 vstúpil do Spoločnosti Giuseppe Rossi, prvý salezián koadjútor. Jeho funkcia bola označená ako *provveditore*, teda istý druh ekonóma, nákupcu, ktorý sa staral o materiálny chod domu. Svoje doživotné sľuby zložil v roku 1868 a zomrel ako salezián v roku 1908. V prvých rokoch Spoločnosti poznáme na Valdoccu hneď niekoľko významných saleziánov laikov s rôznymi funkciami: ošetrovateľ (Pietro Enria), zodpovedný za dielne (Giuseppe Buzzetti), vrátnik (Marcello Rossi), najprv rezbár a potom vynikajúci hudobník a skladateľ (Giuseppe Dogliani), kostolník Chrámu Márie Pomocnice (Domenico Palestrino).

Postavenie saleziánskych spolubratov však nebolo vždy veľmi jasne definované. Don Bosco mal na Valdoccu pestrú zmes ľudí: klerikov saleziánov aj diecéznych klerikov, rôznych svojich laických pomocníkov, ktorí mu pomáhali len dočasne, ale i svojich koadjútorov so sľubmi. Až od spomínaného roku 1860 sa saleziánski koadjútori začínajú jasne odlišovať od ostatných laikov a od majstrov odborných remesiel, ktorí rôznym spôsobom pomáhali donovi Boscovi.
Sám don Bosco sa až v roku 1883 vyjadril trochu podrobnejšie, aj keď nie veľmi systematicky a jasne, o svojich saleziánoch koadjútoroch. „Ste zhromaždení, aby ste sa naučili remeslu, ale aj preto, aby ste boli vyučení v oblasti náboženstva a nábožnosti. Prečo? Potrebujem totiž tých, čo mi pomáhajú. Sú veci, ktoré kňazi alebo klerici nemôžu robiť, a budete ich robiť vy... V každom dome potrebujem ľudí, ktorým môžem úplne dôverovať, zveriť im finančné otázky a ktorí môžu reprezentovať dom vo vonkajších záležitostiach... Nie ste tu len na prácu (v dielňach), ale chcem, aby ste aj riadili, musíte byť pánmi tých, ktorých budete riadiť... preto však najprv musíte byť pánmi seba samých... potrebujem mnohých, čo mi takto budú pomáhať... Všade tam, kde budete, mi zabezpečíte poriadok, morálnu kvalitu prostredia, dobro... keďže budete predstavení druhým, musíte dávať dobrý príklad... Váš počet bude rásť, zvlášť však nech rastie vaša energia a dobrota, budete ako nepremožiteľné levy a budete môcť urobiť veľa dobra“ (Z prejavu dona Bosca k novicom koadjútorom v San Benigno v roku 1883, *Memorie Biografiche* XVI, s. 312 – 314).

Samozrejme, tieto výrazy dona Bosca treba dať do súčasného jazyka. Ich

Valdocco v Turíne začiatkom 20. storočia

podstatou však je, že keď chce poskytnúť profesionálne vzdelanie opusteným mladým vo svojom diele, nedá sa to dosiahnuť bez spolubratov, ktorí sú prítomní v dielňach, sú odborníkmi na profesionálnom a výchovnom poli, a tým zabezpečujú kvalitu a mravné prostredie uprostred pracovných dielní a popri práci vychovávajú mladých.

Don Bosco dal život remeselníckym dielňam, ale počas jeho života ešte neexistovali skutočné stredné odborné školy. Až v časoch dona Ruu, jeho prvého nástupcu, sa remeselnícke dielne začali premieňať na skutočné stredné odborné školy, ktoré poskytovali súčasne technickú, kultúrnu aj výchovnú službu. Don Rua si uvedomil, že medzi študentmi a učňami nastala veľká priepasť, preto bolo potrebné všade zaviesť pojem odborná „škola“, nie iba „dielne“. V saleziánskom svete, ktorý bol vtedy rozšírený až v Južnej Amerike, sa musel urobiť veľký kus práce, aby vyučovanie remesiel bolo aj skutočnou školou.

V roku 1853 don Bosco otvoril svoju prvú dielňu pre obuvníkov, o sto rokov neskôr už saleziánske odborné školy pôsobili v mestách a na dedinách Európy, Ameriky, Ázie aj Austrálie. Keď don Bosco zomieral, bolo ich štrnásť, a to osem v Európe a šesť v Južnej Amerike. V roku 1953 ich bolo 84 v Európe a 68 v Amerike. V roku 2008 saleziáni riadili 3 286 škôl, z nich okolo 500 odborných (stredné odborné školy), vo veľkej väčšine technických, poľnohospodárskych len 45.

Takto sa začína aj veľká éra saleziána koadjútora, ktorý nie je len spolubratom určeným na služby v dome, ale sa naplno zaraďuje do saleziánskej výchovnej služby v rámci stredných odborných škôl. V jeho živote sa dá objaviť spojenie dvoch zaujímavých prvkov, ktoré môžu byť proroctvom pre dnešné časy. Koadjútori majú žiť pracovito a tvorivo v láske, hľadať čoraz zrelšiu syntézu medzi skutočnou profesionalitou vo svojom odbore a rastom v duchovnom živote. Lebo hľadanie profesionality sa stáva veľmi ľahko svetskou záležitosťou, potláča duchovný život, nenecháva mu priestor. Saleziáni koadjútori majú za úlohu svedčiť o tom, že veľká profesionalita a veľká oslovujúca duchovnosť môžu ísť pospolu a že byť odborníkom nie je len boj o uplatnenie sa, ale že to môže byť aj príležitosť k výchove a k láske, s ktorou sa o svoju odbornosť delia s inými. Takto by sa mal svet práce stať viac evanjeliovým, viac miestom výchovy a lásky.

Don Filip Rinaldi, tretí nástupca dona Bosca, definoval saleziána koadjútora ako „geniálny vynález srdca dona Bosca“. Bez koadjútorov saleziáni nie sú tým, čím by mali byť. A tak aj dnes, po 150-tich rokoch jestvovania Saleziánskej spoločnosti, v čase rôznych nových profesií a oblastí poznania, saleziánska rodina potrebuje prosiť o dar týchto povolaní, ktoré tak nesmierne obohatili dejiny Saleziánskej spoločnosti.

Blahoslavený koadjútor Artemid Zatti

Narodil sa 12. októbra 1880 v Borette pri Reggii Emilia. Jeho rodičia boli roľníci. Osobne nepoznal dona Bosca, hoci neskôr v Argentíne nazvali donom Boscom chudobných. Od detstva bol naučený od svitu do mrku pracovať. V roku 1897 sa Zattiovci odsťahovali do Argentíny, do Bahía Blanca. Artemid si tam našiel prácu pri výrobe tehál. V nedeľu chodieval do kostola saleziánov. Tam sa dostal k životopisu dona Bosca a po prečítaní mu v hlave skrsol nápad: „Čo keby som sa aj ja stal saleziánom?“ A vykročil za povolaním. V marci 1902 prišiel do Viedmy a tam ako 28-ročný v roku 1908 zložil večné sľuby. V tomto meste zostal pomáhať v lekárni, ktorú saleziáni spravovali spolu s nemocnicou. Čoskoro, v roku 1911, po smrti lekárnika dona Garroneho, sa z večera do rána stal zodpovedným za lekáreň a nemocnicu. Časom získal aj diplom z farmácie a stal sa veľmi obľúbeným, najmä medzi chudobnými. Pred smrťou v roku 1951 si obnovil krstné i rehoľné sľuby a 15. marca odišiel k Pánovi. Medzi blahoslavených ho zapísali v roku 2002.

Sofia netušila, že autogramiádu začne v desiatich

Autor: Miroslava Tarajová FMA

Pred niekoľkými mesiacmi bol dokončený nový film o Márii Dominike Mazzarellovej, spoluzakladateľke Inštitútu dcér Márie Pomocnice. Hovoríme so saleziánkou sr. Caterinou Cangiá, scenáristkou a producentkou filmu.

„V auguste, keď vyjde DVD o našej spoluzakladateľke, to budú tri roky, čo žijem touto myšlienkou. Prinútilo ma to hľadať a čítať životopisy, listy a študovať ich. Mária Dominika sa mi takto v čase projektovania a realizácie filmu stala oveľa bližšou.“

Sr. Caterina je docentkou na Katedre didaktiky moderných jazykov a výrazových techník Pápežskej saleziánskej univerzity v Ríme. Okrem prednášania pracuje aj v Bottege d´Europa, kde učí deti a mladých vo veku 4 – 18 rokov anglický jazyk, najmä prostredníctvom divadla.

„Osoba Márie Dominiky, na rozdiel od veľmi známeho dona Bosca, je v úzadí. Nikdy nebola príliš vyzdvihnutá ani filmovými produkciami, ani literárnymi dielami. V skutočnosti jediný film o nej natočili pred štyridsiatimi rokmi. Preto sa zrodila idea vytvoriť film, ktorý by prehovoril do srdca človeka a odhalil by zmysel života Márie Dominiky. Život bohatý na medziľudské vzťahy, na radosť všedných dní, ktorá vytryskuje z drobných gest a z jednoduchosti života.“

Sr. Caterina sa osobne dala do písania scenára a stala sa výkonnou producentkou filmu od počiatkov jeho tvorby až do konca v úzkej spolupráci s generálnou radou FMA.

Aké hodnoty si chcela odovzdať týmto filmom?

Film, ktorý je produktom našej spoločnosti Multidea, je životopisom Maín, ako ju volali doma. Názvom filmu „Maín, dom šťastia“ som chcela vyjadriť jej vlastnú myšlienku, ktorú

často opakovala: „Mornese ako ‚dom Božej lásky‘.“ Každý dom rozpráva o vzťahoch a o láske, ktorá ich obklopuje. Šťastie je ovocím lásky. Nielen Mornese bolo domovom, ale aj Maín sa stala domovom pre dievčatá, ktoré jej boli zverené. Učí, ako sa stať domami pre mladých v každom čase a na každom mieste. Dnes je vo svete veľký smäd po láske a medziosobných vzťahoch. Chcela som podčiarknuť túto potrebu prostredníctvom dialógov a cez jednoduchý a otvorený vzťah Maín so svojimi rodičmi – zvlášť s otcom, so svojou sestrou Felicinou a kamarátkou Petronillou, so svojím duchovným sprievodcom donom Pestarinom a potom s donom Boscom.

Produkcia filmu si žiada prácu tímu...

Náš tím bol veľmi fajn. Pracovala som s mnohými ľuďmi. Všetci od rekvizitára až po režiséra boli profesionáli vo svojej práci. Film sme natáčali od 8. augusta do 12. septembra minulého

roku v ôsmich rôznych lokalitách. Premiestňovali sme sa siedmimi filmárskymi vozidlami. V niektorých chvíľach natáčania s deťmi a dievčatami som sa cítila ako na tábore, lebo komparzistami boli aj deti hercov. Rodičia detí z Bottegy boli ochotní robiť štatistov, podobne aj moji študenti z univerzity, priatelia a spolupracovníci.
Príbeh Maín si podmanil malých i veľkých. Raz večer, po vyrozprávaní námetu filmu deťom z divadla v Bottege, som si našla na prahu dverí kancelárie lístok: „Sestra, prečítala som si jednu knižku o Márii Dominike a je plná obrázkov. Požičiam ti ju! Cmuk!“ Podpísaná Sofia Nicolai (9 rokov). Na druhý deň mi malá Sofia priniesla ilustrovanú knihu a povedala: „Bude sa ti páčiť. Hovorí o sestrách a o Márii Dominike. A napokon, ty si jedna z nich. Kedy ju začneš čítať?“ A ja na to: „Tento večer. Neprestanem, kým ju celú neprečítam.“ Sofiu neskôr vybrali na stvárnenie úlohy malej Maín. Teraz je uveličená, zverila sa mi, že... veľa ľudí ju žiada o autogram.
Hlavná protagonistka, ktorá stvárňuje Maín, je mladá herečka Gaia Insenga. Neuspokojila sa len so scenárom, ale chcela si prehĺbiť poznatky o živote čítaním listov a životopisov. Jej stvárnenie postavy Márie Dominiky je premeditované a zvnútornené, nielen zahrané. Pred natáčaním sme sa stretávali a spoločne hovorili o scénach, ktoré sa točili v ten deň. Vždy som jej vravela: „Celý svet uvidí Maín cez tvoje oči, tvoje gestá...“ Myslím, že sa jej to podarilo. Jej úsmev sa dotkne mnohých srdc.

GAIA INSENGA. Vo filme Maín si po prvý raz zahrala hlavnú úlohu. „Skôr než sa začalo natáčať, čítala som listy, ktoré písala Mária Dominika, a študovala som charakteristiku doby, v ktorej žila. Je to normálna práca herca, ktorý sa chce viac priblížiť svojej postave. Pomaly som však začala meniť svoj pohľad: milovať nie preto, aby sa nám to vrátilo, bojovať za tých, ktorí na to nemajú síl, podeliť sa, lebo spolu máme viac sily. A veriť. Len tak sa môžu veci zmeniť. Mária Dominika sa pre mňa stala revolucionárkou. Bojovala s vierou a nádejou, s odvahou v očiach a v srdci. Darovala mi svoj úsmev a verím, že mi zostane navždy. Ale jej sila je a zostane výhradne len jej. Páčilo by sa mi, keby som si z nej zachovala aspoň kúsok...“

Mária Dominika Mazzarellová. Narodila sa v roku 1837. Vyrastala v prostredí jednoduchej piemontskej dediny Mornese v Taliansku. V roku 1864 spoznala dona Bosca a s ním založila Inštitút dcér Márie Pomocnice, ktoré nazývali aj saleziánky dona Bosca. Zomrela v roku 1881. Svojim sestrám v Taliansku, Francúzsku a Južnej Amerike zanechala výchovné poslanie. Žena bohatá na vieru a odvahu, otvorená pre horizonty sveta, sa aj dnes prihovára k mladým. V tomto roku si pripomíname 140. výročie založenia Inštitútu. Bola jeho prvou predstavenou, lebo si ju na to vybral don Bosco.

Duch služby

Autor: Bruno Ferrero SDB, preklad: Ján Čverčko SDB

Existuje jedno nebezpečné nedorozumenie, ktoré nahlodáva a ohrozuje šťastie v rodinách. Je ním toto: mnohí ľudia žijú s prehnaným očakávaním, pretože sa domnievajú, že druhí im budú slúžiť.

Ak sa takéto očakávanie a zmýšľanie včas nenapraví, rodina si to nemusí ani všimnúť a pritom sa môže vzdialiť od jedného veľkého tajomstva života: od pravej realizácie a šťastia každého člena rodiny. A toto tajomstvo nespočíva v postoji byť obsluhovaný, ale slúžiť. Inými slovami – lepšie dať, ako brať.

Prirodzene, že pravú službu nie je možné konať zo strachu. Ak sa v rodine stáva, že manžel, manželka alebo deti vám slúžia zo strachu z možnej reakcie, ktorú od vás môžu čakať, keď tak neurobia, neslúžia vám z lásky.

Služba z lásky je pravá, len keď je slobodná a je prejavom túžby urobiť šťastnou druhú osobu. Iba slobodná služba druhému poukazuje na opravdivý motív.

Služba z lásky v pokojnej a konštruktívnej rodine by mala byť na dennom poriadku. Počas dňa sa pre každého člena rodiny nájde na každom kroku dôvod na službu: vyprať bielizeň, dať nažrať psovi alebo mačke, poustielať, vyčistiť podlahu, navariť, umyť auto.

Každý musí pochopiť (aj rodičia, aj deti), že ak sa hoci len jeden člen rodiny rozhodne neurobiť svoje povinnosti a neposlúži druhým, výsledok bude taký, že znásobí prácu a námahu inému členovi rodiny, ktorý to bude musieť urobiť za neho.

Nevyhnutné kompetencie

Najlepším spôsobom, ako začať, je priučiť deti pracovať a pomáhať v domácnosti. Netreba kázať o hodnote práce ani rozprávať príbehy o tom, ako dedko pracoval v bani dvadsaťdva hodín denne sedem dní v týždni.

Deti treba učiť konkrétnym spôsobom, ako sa vykonávajú jednotlivé pracovné úkony v domácnosti. Treba ich pozvať, aby spolu s vami naložili riad do umývačky, povysávali byt, umyli vaňu v kúpeľni, vymenili olej v aute. Tu hovoríme o vašej ochote pozvať deti a ukázať im, ako sa veci robia, a je to aj o vôli nechať ich „naživo“ si to vyskúšať.

Nevyhnutné pracovné návyky a zručnosti, ktorým priúčate svoje deti, podporujú rast ich sebadôvery a odstraňujú jednu z najvážnejších prekážok služby z lásky. Neskôr, keď ich požiadate o nejakú prácu, nebudú sa už môcť vyhovárať, že to nevedia alebo že danú vec nikdy nerobili.

Veľmi dôležité je vysvetľovať deťom dôvody práce, hovoriť im, prečo ich zaúčame do domácich prác a aký je zmysel práce.

Postoj služby je viac, ako iba ochota vykonať nejakú prácu. V konštruktívnej rodine sú si všetci vedomí, že urobiť niečo užitočné pre dobro druhých (hoci by šlo len o umývanie riadov alebo poukladanie šiat) je pekné a vznešené. Všetci uznávajú, že aj všedné, často nevďačné práce sú dôležité a prinášajú radosť aj zadosťučinenie.

Spolupráca v štvorčlennej rodine sa podobá štvorkolesovému samohybnému vozu. Každý člen rodiny predstavuje jedno koleso a spolu-žitie je voz. Aby voz mohol napredovať bez otriasania, všetky štyri kolesá sa musia naraz otáčať. Ak sa napríklad zasekne jedno koleso, voz môže vybočiť alebo sa aj úplne otočiť. Ak koleso odpadne, voz nemôže napredovať, musí zastať a treba ho opraviť. Každé koleso je dôležité, ani jedno nemôžeme vynechať, ani jedno nie je prvoradé. Ak by sa nejaké koleso rozhodlo oddeliť sa, voz by sa pokazil a stal by sa neužitočným. Nezáleží na tom, aká veľká je rodina. Rodinný voz môže mať akýkoľvek „plný“ počet kolies.

Na strane rodičov sa niekedy robí veľká chyba: oni chcú rozhodnúť, v akom veku majú deti začať pomáhať v domácnosti. Napríklad keď sa malé dievčatko rozhodne pomôcť poukladať riady na stôl, hneď hovoríme: „Nie, si ešte malá!“ Neskôr, keď už má šesť rokov, vyžadujeme, aby to urobila. Dievčatko si, samozrejme, položí otázku, prečo by tak malo robiť teraz, keď dovtedy sme sa zaobišli bez

neho. Takýmto spôsobom zahadzujeme množstvo príležitostí, ktoré by ináč pomohli deťom dobrovoľne si vytvoriť správny vzťah k práci. Naopak, tam, kde sa už od malička umožní deťom (nie násilu!) zapojiť sa do práce, obľúbia si ju a tešia sa z dosiahnutých výsledkov.

Byť prítomní a spolupodieľať sa

Zadefinujte konkrétne príklady práce vo vašej domácnosti, pousilujte sa zistiť, aký druh práce si cenia členovia vašej rodiny. Nepodmieňujte prejavy lásky a sebaúcty vykonanou prácou.

Nikdy neučte svoje deti, že si zaslúžia prejavy rodičovskej lásky, len ak budú robiť dobré skutky. Nehovorte: „Môžeš sa posadiť na mamkine kolená iba vtedy, keď pokladáš kocky, s ktorými sa hráš." Alebo: „Keď odložíš bicykel do garáže, ocko ťa objíme." Prejavy lásky by sa nikdy nemali stať predmetom „obchodu" vo vzťahu s vašimi deťmi.

Keď sa práca premieňa na potešenie, život sa stáva radosťou. Keď sa robí z povinnosti, život sa mení na otroctvo.

Podobným spôsobom, ak prácou, ktorú deti musia urobiť, podmieňujeme ich sebaúctu („Si taký nešikovný, že ani do práčky nevieš naložiť! Stále musíš dačo pokaziť!"), pripravujeme im život plný výčitiek, pocitov viny a neschopnosti. Pri práci, ktorú deti vykonávajú v domácnosti, by sa mal každý rodič naučiť vidieť ich snahu a vedieť ich za to primerane pochváliť a podporiť.

Ak deti v rodine zažijú, že mohli robiť spolu s vami, naučia sa pomáhať aj mimo rodiny. Povzbudí ich to hľadať príležitosti, kde sa môžu uplatniť: v škole, vo farnosti alebo v práci. Pomôžete im odhaliť ich talenty, ich silné stránky, osobné vlastnosti, ktoré im budú nápomocné v živote.

Funguje to – aj na Slovensku

O vlastnú skúsenosť z toho, ako zapájať deti do práce v rodine, sa podelili manželia, saleziáni spolupracovníci, Janka a Rišo Ondrišíkovci z Belej.

Asi sme trochu neobyčajná rodina, pretože muž, manžel a otec v jednej osobe pracuje z domu ako programátor. Žena, manželka a matka v jednej osobe je na materskej a stará sa o dve detičky.
V jedno štvrtkové ráno nás naša staršia dcérka Tamarka zobudila s prekvapením, že nám chce urobiť raňajky do postele. Samozrejme, že sme súhlasili a my sme si zatiaľ v posteli „štebotali" s našou najmladšou. Tamarka pozná túto „službu", pretože ju odkukala od ocka, ktorý takto občas prekvapí maminku. Predtým sme obe dcérky mnohokrát povzbudzovali, vysvetľovali im a rozprávali o tom, čo by bolo pekné a potrebné urobiť pre našu rodinu. Pochopili sme však, že deti najradšej opakujú to, čo robíme, a preto sme ich začali pozývať do jednotlivých činností v našej domácnosti. Pre 5-ročné dieťa už aj príprava raňajok znamená veľmi veľa. Najkrajším zadosťučinením bolo vidieť jej rozjasnenú tváričku, s akou radosťou nám priniesla raňajky do postele. Hoci to bol len čaj zaliaty studenou vodou a suché rožky natreté s maslom. Ten výbuch v kuchyni si radšej ani nepredstavujme.
Náš deň s deťmi začíname spoločne rannou modlitbou a čítaním z Písma. Potom sa rozdelíme, každý ide za svojou službou pre rodinu. Ocko sa zatvorí do pracovne a finančne nás zabezpečuje a zvyšok domu majú na starosti tri baby. Každé doobedie máme rozdelené na pracovnú a zábavnú časť. Po upratanía výbuchu v kuchyni, ustlaní postelí a skontrolovaní, či sa slečny správne obliekli, začíname s hraním. Je to ich najobľúbenejšia činnosť, samozrejme, a niekedy je ťažké „prinútiť" ich pomáhať. Vtedy musím zapojiť svoju už takmer šesť rokov trénovanú fantáziu. Väčšinou zaberie „vzdelávacia súťaž". Keď potrebujem naložiť veci do práčky, tak vyhlásim súťaž, kto z koša na pranie vytiahne najviac červených vecí, prípadne aby som predišla hádkam, jedna hľadá červené a druhá ružové. Toto ich baví dovtedy, kým netreba ten „inofarebný" zvyšok uložiť späť do koša. Počas práce sa u nich často prejaví hravý detský duch a začnú sa do koša na bielizeň schovávať alebo ho prevrátia na seba a vyhlásia si naháňačku. Nákup pred obedom obyčajne spojíme s vychádzkou na čerstvom vzduchu. Pri návrate musím opäť zapojiť materskú fantáziu: ako ich dostať dnu a vysvetliť im, že treba pomáhať s prípravou obeda, inak by nemali čo jesť. K pomáhaniu sa ich snažíme motivovať, nie nútiť. Zdá sa nám lepšie, keď pomôžu aspoň s niečím ako s ničím. Keď sa potom chcú ísť hrať, tak ich necháme ísť. Po obede si chvíľu oddýchneme a popoludnie máme väčšinou „voľné" – ideme na dvor či na stretko. Až ocko skončí s prácou za počítačom, všetci spoločne sa pustíme do práce okolo domu. Mladšia Natália má najväčšiu radosť z vody, preto neprejde deň, žeby si do svojej krhličky nenabrala vodu a nepolievala kvietky v skalke. Neprekáža, že doobeda pršalo. Staršia Tamarka pomáha napríklad s kosením trávnika, a keď ju to omrzí, sadne si na kosačku a nechá sa voziť. Samozrejme, za obvyklých bezpečnostných opatrení. Na podvečernú prechádzku, ak to počasie dovolí, vytiahneme nejaký malý dopravný prostriedok, na riadenie ktorého slečny nepotrebujú vodičák. No a s blížiacim sa časom večere sa opäť aktivuje naša fantázia, ako ich dostať dovnútra. Najradšej majú, keď im povieme, že večer prídu naši priatelia z manželského spoločenstva. Vedia, že im chystáme nejaké malé občerstvenie. Musíme sľúbiť, že im nezjedia všetky čipsy alebo arašidové chrumky.
Dovolíme im vtedy ostať aj o pol hodinky dlhšie hore, aby návštevu mohli privítať a obslúžiť. Potom ich odprevadíme do postieľok, spoločne sa pomodlíme a zaželáme sladké sníčky. A my môžeme vypnúť rokmi trénovanú fantáziu, aby sme ju ráno opäť zapli, a strávime večer sami alebo s priateľmi.

O tritisíc metrov bližšie k nebu

Spracoval: Ján Drgoň SDB
Foto: Marián Peciar, Lenka Kostolanská

Keď bežný človek našej zemepisnej šírky počuje názov štátu Peru, predstaví si hornatú krajinu kdesi v Južnej Amerike. Niektorým ešte možno napadne jeden z divov sveta – Machu Picchu, mesto v horách, a predstavia si tvár akéhosi indiána, potomka Inkov. Iní si zase spomenú na peruánskych hudobníkov s píšťalkami z nejakých trhov počas hodov.

Do tejto na kultúru bohatej krajiny už niekoľko rokov vďaka občianskemu združeniu Savio prichádzajú misijní dobrovoľníci zo Slovenska. Tými poslednými, ktorí odišli do tejto pre nás exotickej krajiny, sú Katka Kňažíková a Lenka Kostolanská. Ich život v misii nie je žiadna malina.

Ráno vstávajú pred siedmou, aby mohli asistovať pri raňajkách asi 55 deťom. Jedlo značí pre mladších dva chlebíky, starší majú o jeden navyše (veľkosťou a tvarom sa podobajú našim „kajzerkám“ z obchodných reťazcov), a zapijú to pohárom sójového mlieka, lebo to kravské je vzácnosťou, hoci dobytok a iné zvery sa tu voľne pasú hocikde. Potom pripravia a odprevadia deti do školy. Doobeda je program voľnejší, ale môže sa to ľahko zmeniť, ak vás riaditeľ miestnej základnej školy, prípadne aj tej materskej, požiada či poprosí o pomoc pri vyučovaní angličtiny alebo náboženstva.

Obed je pred druhou hodinou, keď sú už všetky deti doma zo školy. Jednoduchá zeleninová polievka, zahustená zväčša iba krúpami, a ako druhé ryža a prívarok z nejakej strukoviny. Dievčatám mäso pri jednoduchom stravovaní veľmi nechýba, zvlášť Lenke, ktorá je presvedčená vegetariánka. Obedom sa roztáča kolobeh doučovaní, nácvikov, prác a povinností.

V utorok chodia dobrovoľníčky na neďaleké termálne kúpalisko, aby sa spolu s deťmi aspoň raz v týždni vykúpali v teplej vode. Je to taký špeciálny dar od Boha, že aj vysoko v horách tečie horúca voda a pre deti z Casity, ako tu volajú domov pre tieto

deti z hôr, je tento kúpeľ zadarmo. Casita je zároveň aj saleziánskou farnosťou a poskytuje deťom ubytovanie, stravu a priestor na štúdium a modlitbu. Na večeru sa doje zvyšná polievka z obeda, nasleduje modlitba a pred spaním sa ešte stihne aj nejaký príbeh alebo kapitola zo života svätých. Deti zaspávajú, ale naše dobrovoľníčky Lenka s Katkou ešte učia angličtinu domácich dobrovoľníkov. Asi takto v skratke vyzerá ich bežný deň v 3 220-metrovej nadmorskej výške v mestečku Lares v Peru.

Úroveň života miestnych ľudí je nízka, čo sa odráža na ich skromnosti, samostatnosti, pracovitosti a jednodu-

chosti. Nie sú však skúpi na úsmev a čas, ktorý majú v Peru aj na rozdávanie. Európan s hodinkami tu veľmi neuspeje. Autobusy odchádzajú, až keď sa naplnia, a to, čo nie je nevyhnutné urobiť hneď, sa spraví maňana – zajtra (alebo niekedy potom). O chudobe tunajších ľudí svedčia aj miestne kostoly, ktoré sú ako ostatné domy, iba z nepálenej tehly a slamenej či plechovej strechy. Z osád, alebo ako ich tu volajú komunít, ktoré sme navštívili, bol v najhoršom stave kostol vo Waka-Wasi. Zatečené múry, deravá slamená strecha, namiesto lavíc len dve polená, podlaha iba udupaná hlina.

„Prezident“ tejto osady hľadá, ako by sa aj zo slovenskej strany dalo pomôcť tomuto ich kostolíku. Deti, o ktoré sa spolu s miestnymi dobrovoľníkmi a s donom Caetanom starajú, sú tie, ktoré majú viac ako dve hodiny pešo po horách do miestnej školy. Ako malé majú skoro všetky červené líca, ktoré spôsobil mráz a vietor. Dlhším pobytom v Casite to deťom postupne zmizne.

Keď naše slovenské dobrovoľníčky potrebujú niečo vybaviť cez internet, počas víkendu chodia do ďalšieho mestečka Calca (kde tiež pôsobia saleziáni), ktoré je od Lares vzdialené asi dve hodiny autom zväčša po prašnej ceste. Aj takéto a mnoho ďalších malých obiet si vyžaduje pobyt v tejto zo Slovenska ďalekej krajine.

Napriek ťažkým podmienkam sú tu šťastné a práca, hoci je jej veľa, ich napĺňa. Ako samy hovoria, povzbudzuje ich to k horlivejšiemu duchovnému životu a Boha cítia akosi bližšie pri sebe. Možno vďaka tejto nadmorskej výške je aj Pán Boh človeku bližšie.

Vždy zanietený za saleziánsku vec

Pavol Pobiecky SDB

– narodil sa 1. júla 1912 v Bohdanovciach
– 28. augusta 1928 bol prijatý na gymnaziálne štúdiá do Šaštína
– 19. júla 1932 vstúpil do noviciátu v Hronskom Sv. Beňadiku
– prvé sľuby ako salezián zložil 5. augusta 1933
– od 1. októbra 1936 vykonával dvojročnú vojenskú službu
– v rokoch 1938 – 1943 študoval teológiu v Turíne
– v roku 1939 zložil v Turíne doživotné sľuby do rúk hlavného predstaveného saleziánov Pietra Ricaldoneho
– 29. júna 1943 bol v Turíne vysvätený za kňaza
– v rokoch 1943 – 1946 zastával úrad školského radcu saleziánskeho teologického študentátu v Hronskom Sv. Beňadiku
– od roku 1946 do barbarskej noci v apríli 1950 bol profesorom dogmatiky
– 9. apríla 1951 ho pri Veľkých Leváročh zatkla polícia pri pokuse o prekročenie štátnych hraníc
– v rokoch 1951 až 1953 bol väznený v Ilave, v rokoch 1953 až 1960 v Mírove
– zomrel 18. apríla 1983 v Bratislave vo veku 70 rokov

Pavol Pobiecky – sto rokov od jeho narodenia

Autor: ThDr. Zlatko Kubanovič PhD.
Foto: archív SDB

Saleziánsky kňaz a vysokoškolský pedagóg don Pavol Pobiecky v sebe cítil duchovnú, pedagogickú a mravnú zodpovednosť za mládež. Jeho osobnosť a život si pripomíname pri príležitosti storočnice jeho narodenia 1. júla 1912.

Po skončení štvorročnej ľudovej školy v rodnej obci Bohdanovce odišiel na štúdiá do Trnavy, kde absolvoval štyri triedy meštianky. V 16-tich rokoch prišiel na saleziánske gymnázium do Šaštína. Jeho predstavení hodnotili, že má dobré správanie. „Je to chlapec veľmi seriózny, poslušný a pracovitý. Voči predstaveným je úprimný a láskavý. Za saleziánsku vec vždy zanietený.“ O štyri roky, v roku 1932, vstúpil v mestečku Hronský Sv. Beňadik do saleziánskeho noviciátu. Svoju žiadosť odôvodnil v troch bodoch:
„1. V ústave som žil štyri roky a za ten čas som mal príležitosť spoznať ducha a základné pravidlá Kongregácie. 2. Po celý ten čas som sa usiloval verne plniť pravidlá určené pre chovancov. Život v Spoločnosti založenej donom Boscom sa mi páčil už pred prijatím do výchovného ústavu. Mám silnú vôľu vytrvať vo svojom povolaní a podrobiť sa určeným pravidlám. 3. Ťažkosti spojené so životom v tejto Spoločnosti a ťažkosti so sebou chcem s Božou pomocou a premáhaním seba prekonať.“

Prvé reholné sľuby zložil 5. augusta 1933, potom pokračoval v gymnaziálnych a pedagogických štúdiách v saleziánskom študentáte vo Fryštáku na Morave. Na štúdiá teológie ho predstavení poslali do Turína, kde bol 29. júna 1943 aj vysvätený za kňaza. Po primíciách v rodnej obci začal pôsobiť v Hronskom Sv. Beňadiku. V roku 1946 sa stal profesorom dogmatiky na novovzniknutej Saleziánskej teologickej vysokej škole vo Sv. Kríži nad Hronom. Jeho odborné pôsobenie prerušila „akcia K“, bol deportovaný do Podolínca, potom do Malaciek a nakoniec do Báču. Odtiaľ sa mu na jar 1951 podarilo ujsť. V apríli patril k skupine, ktorá sa pod vedením dona Titusa Zemana (dnes už Božieho služobníka) chcela dostať cez rieku Moravu za hranice. „Dôvod, prečo som sa chcel dostať za hranice, mi bol jasný. V tejto republike nebolo pre mňa miesta. Doba bola ozaj ťažká, najmä pre kňaza. Ušiel som z tábora, kam som bol odvlečený bez príčiny a násilím. Jediná obrana, akú som mohol vtedy použiť proti násiliu, bol útek. Dostať sa stoj čo stoj do Talianska, kde som študoval a kde naša rehoľná spoločnosť mohla slobodne pracovať. Tu som chcel pokračovať vo svojich ešte nedokončených štúdiách, pretože som chcel získať doktorát z teológie, ktorý som nemohol zložiť, lebo som bol odvlečený aj s inými do tábora, vtedajšími mocnármi nazývaného sústreďovacím kláštorom, kde boli zhromaždení rehoľníci a z väzníc mali nad sebou dozor.“
Výprava sa však nepodarila (dočítate sa o tom na strane 28 – 29). Aj jeho chytili a vyšetrovali. V krátkych spomienkach o tom píše: „Slnko sa chý-

lilo k západu. Bolo teplo. Po daždi, ktorý sme prečkali v hustom lesnom poraste, nás teplé jarné slniečko vyvábilo z úkrytu na priestrannú čistinku. A to sa nám stalo osudným. Neďaleko tiekol potôčik či umelý kanál na zavodňovanie lúk. Tu sme sa poumývali, napili vody a sadli si... Ako tak sedím, zakrúžilo nad nami stíhacie lietadlo. Niekoľkokrát zakrúžilo a zmizlo. Bolo mi to podozrivé a svojim spoločníkom som hovoril, že to lietadlo pravdepodobne dáva niekomu výzvu a smer, po niečom pátra. V tomto prípade sme to boli my. Po pol hodine, keďže sa chýlilo k večeru, sme sa zberali, že pomaly pôjdeme do lesa, aby sme sa neskoro večer mohli dostať do Šaštína. V bezprostrednej blízkosti vystúpili z lesného porastu traja vojaci a smerovali k nám. Zastavili sa a jeden z nich zvolal: Hore ruky! Zle je, hovorím, idú po nás! Neutekajme! Vstali sme zo zeme a všetci traja sme zdvihli ruky. Vtedy som pocítil, aký som znemožnený pred tromi hlavňami samopalov."

Vyšetrovali ho a napokon ho odsúdili na trinásť rokov väzenia a na stratu občianskych práv na ďalších desať rokov. Odsedel si deväť rokov a osem mesiacov; v roku 1960 dostal prezidentskú amnestiu. Po prepustení pracoval ako robotník a neskôr ako skladník na Železničnom staviteľstve v Bratislave. V roku 1970 bol v plnom rozsahu rehabilitovaný. Zomrel v Bratislave 18. apríla 1983 vo veku 70 rokov. Žil 50 rokov ako rehoľník a 40 rokov ako kňaz. Pochovali ho v jeho rodisku.

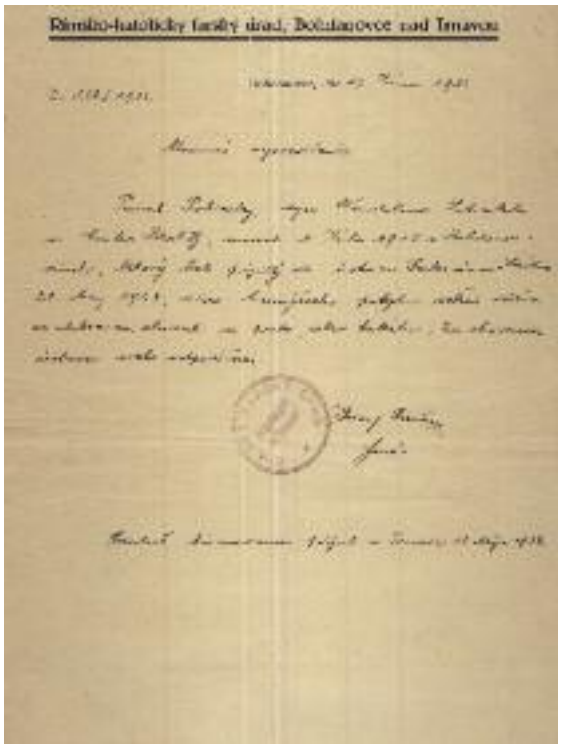
Rímsko-katolícky farský úrad, Bočiarovce nad Ipľavou

Charizmou Pavla Pobieckeho bola pastorácia mládeže. Ako dobrý kazateľ vedel súvisle formulovať myšlienky a pútavo rozprávať príbehy. „Jeho kázne boli plné príkladov," pamätal si na jeho duchovné cvičenia z roku 1943 v Šaštíne dnes už 84-ročný salezián don Alojz Masný. Intenzívne sa zaoberal pedagogikou, najmä preventívnym systémom dona Bosca. Svedčí o tom aj jeho tristostranový príspevok k dejinám pedagogiky, ktorý má názov „Základy preventívneho systému svätého Jána Bosca". Táto jeho práca je v súčasnosti uložená v Slovenskom saleziánskom archíve. Priblížil v nej krásu toho, ako don Bosco kombinoval nábožnosť s pragmatickosťou a ako si premena myslenia vyžaduje inú úroveň vzájomných vzťahov, než na akú bola Spoločnosť dovtedy zvyknutá.

Ilegálne výpravy s požehnaním predstavených

Autor: Michal Titus Radošinský

Boží služobník Titus Zeman ako „prevádzač“ duchovných povolaní

Hneď po likvidácii kláštorov v apríli 1950 sa don Titus začal zaoberať myšlienkou ilegálne odviesť mladých saleziánskych bohoslovcov do Turína, aby tam dokončili štúdiá. Pôsobil vtedy na fare v Šenkviciach.

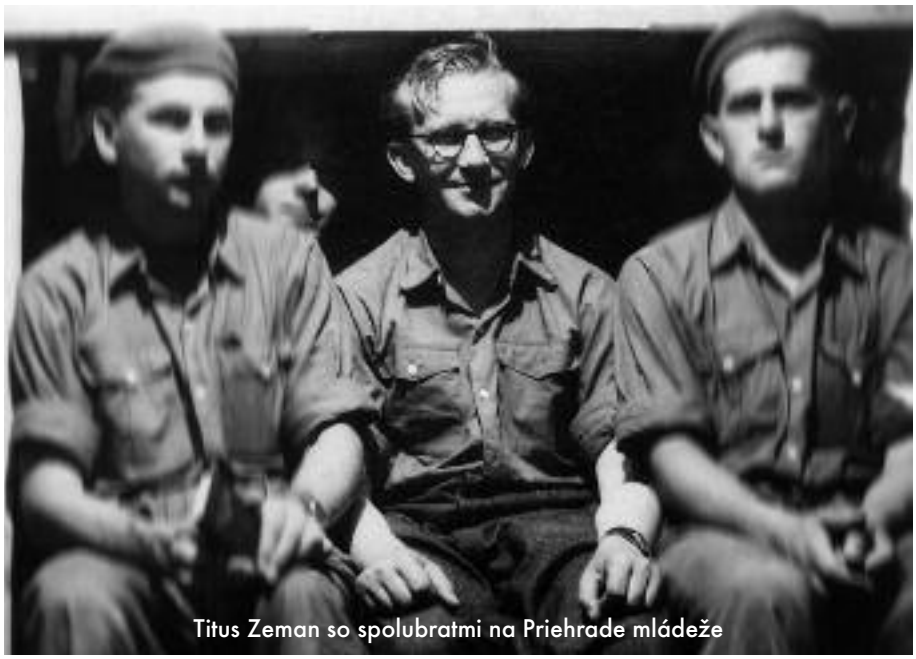

Titus Zeman so spolubratmi na Priehrade mládeže

Rovnakú ideu mal don Ernest Macák, ktorý 2. júla 1950 prišiel za donom Titusom na faru do Šenkvíc. Zhodli sa na potrebe odvádzať nedoštudovaných bohoslovcov do zahraničia. Don Macák ponúkol, že ho zoznámi s jedným prevádzačom, ktorý sa volal Jozef Macek. Na stretnutí v Borskom Svätom Mikuláši, pravdepodobne 20. augusta, mu predstavil ešte Ferdinanda Totku. Don Titus sa tak stal organizátorom veľmi riskantnej a nebezpečnej činnosti. Musel sa rozhodnúť, komu ponúkne odchod do zahraničia, a premyslieť si cestu do Turína. Rakúsko bolo vtedy ešte stále – päť rokov po vojne – rozdelené na štyri zóny: sovietsku, americkú, anglickú a francúzsku.

Prvá výprava sa začala 31. augusta večer. Don Titus spolu s dp. Júliusom Gašparíkom a s bohoslovcami Jozefom Heribanom, Bohušom Havlíčkom, Jánom Martincom, Medardom Štepanovským, Stanislavom Kmotorkom a Rudolfom Blatnickým odcestovali do Moravského Svätého Jána a odtiaľ peši smerom k obci Závod do lesa, kde sa stretli s prevádzačmi Mackom a Totkom. Pred polnocou prišli k rieke Morave a prebrodili ju. Vyšli na rakúskom území v sovietskej zóne. Hodinu kráčali k železničnej stanici, aby sa potom odviezli do Viedne. Don Titus tam zašiel s celou skupinou do domu saleziánov a ešte v noci 1. septembra odcestovali vlakom do Amstettenu a ďalej na pútnické miesto Maria-Neustift. Tam nepozorovane prešli do americkej zóny. Nasledoval Linz, Innsbruck (vo francúzskej zóne) a Brenner na hranici s Talianskom. Potom Vipiteno, Verona a po dvoch týždňoch – 12. septembra – vytúžený Turín.

Don Titus sa po niekoľkých dňoch s požehnaním hlavného predstaveného saleziánov dona Pietra Ricaldoneho vrátil do Československa. V Šenkviciach však už prestal verejne pôsobiť, schovával sa v Bratislave u rodnej sestry Johany, neskôr v Pezinku u mamy klerika Štefana Šilhára a pripravoval ďalšiu výpravu.

Tá sa zišla v piatok 23. októbra v Šaštíne v dome Augustína Hercoga. Neboli to už len bohoslovci (napríklad Rafael Černý, Andrej Pauliny, Juraj Török), ale aj saleziáni kňazi – don Tibor Strnisko, don František Kubala, novokňaz don Andrej Šandor (známy ako básnik Gorazd Zvonický), don Jozef Ochaba a don Ľudovít Sucháň. Pridal sa aj františkán Daniel Faltín a bohoslovec Jozef, syn Hercogových. Don Ernest Macák ich prišiel pozdraviť a povzbudiť. Ráno 24. októbra odišli cez les smerom k Studienke. Na jednej lúke novokňaz don Andrej Šándor odslúžil svätú omšu, po ktorej prevádzač Jozef Macek urobil sekerou zásek do stromu a povedal: „Tu bude treba raz postaviť kríž na pamiatku tejto svätej omše.“ Večer vyrazili smerom k Závodu, kde sa k nim pridali ďalší kňazi a civili. Celkom ich bolo dvadsaťosem. Okolo polnoci prišli k rozvodnenej Morave. Bolo chladno, na tráve sa tvorila srieň. Vyzliekli si šaty a prebrodili sa približne do polovice rieky. Štyria ju preplávali a natiahli lano na spôsob kompy. Nafúkali čln a postupne sa všetci previezli na rakúsku stranu, hoci sa im lano roztrhlo a viacerým sa

namočili či odplávali osobné veci a šaty. Skôr než vyrazili na cestu, don Titus od vypätia odpadol. Keď sa prebral, jeho prvá otázka bola: „Ste tu všetci a zdraví? Nikto sa neutopil?“ Keď mu prisvedčili, modlitbou sa poďakoval Panne Márii Pomocnici. V ceste pokračovali až večer. Obdobnou trasou cez Viedeň, Linz, Salzburg a cez Alpy došli napokon 4. novembra do Baziliky Panny Márie Pomocnice v Turíne. Tam im don Titus povedal: „Drahí bratia, na vlastnej koži sme zakúsili to, čo povedal don Bosco: ‚Keď budete dôverovať Panne Márii Pomocnici, uvidíte, čo sú zázraky.‘ Naša cesta bola veľmi ťažká a zdalo sa, že sa nám nepodarí. V rieke sme všetci vzývali Pannu Máriu Pomocnicu a ona nás priam zázračne zachránila. Buď jej za to vďaka.“

Predstavení saleziánov obdivovali dona Titusa a to, ako s nasadením vlastného života prevádzal svojich bratov do zahraničia. Ponúkali mu, aby ostal v Taliansku alebo išiel na misie a viac neriskoval.

Počas cesty späť sa zdržal na zimu v Linzi. Medzitým však Macka a Totku chytila rakúska polícia. Konečne v marci 1951 sa don Titus s Totkom rozhodli vrátiť na Slovensko. Preplávali opäť rozvodnenú Moravu a v dedinke Závod potom ušli ozbrojenej hliadke. Nasledujúce dni už don Titus pripravoval tretiu skupinu.

A tak sa 7. apríla 1951 v Šaštíne znova u Hercoga zišlo spolu šestnásť záujemcov, medzi nimi napríklad saleziáni don Andrej Dermek a don Pavol Pobiecky, ThDr. Štefan Koštial či bohoslovci Anton Srholec a Anton Hlinka. Nadránom 8. apríla vyrazili cez les smerom k Lakšárskej Novej Vsi. Po nočnej búrke bolo všade veľa blata. Na dohovorenom mieste sa stretli ešte s druhou skupinou kňazov – s dp. Antonom Botekom, prof. Františkom Minarovýchom, dr. Emilom Šafárom a dr. Viliamom Mitošinkom. Skoro ráno si v hustom lese odpočinuli a don Titus odslúžil svätú omšu. Poobede však opäť začalo pršať a pršalo až do rána. Kráčanie po blatistom teréne smerom k Závodu a ďalej ku hrádzi starších kňazov unavovalo a zaostávali. K rieke došli 9. apríla. Bola rozvodnená. Navyše, v skupine chýbali štyria či piati ľudia. Vznikol chaos a ani ubezpečenia dona Titusa, že spôsob prepravy cez rieku je úplne bezpečný, nestačili. Niektorí kňazi neplavci sa báli. Keďže už takmer svitalo, nebola záruka, že všetci prejdú na druhú stranu ešte za tmy. Don Titus nástojil: „Za každú cenu sa treba pokúsiť, aj keď na to niekto doplatí chrípkou alebo zápalom pľúc.“ Starší kňazi prosili, aby sa našlo iné riešenie alebo nech sa vrátia. Mladší chceli pokračovať. Don Titus po skúsenostiach odporúčal pokračovať. Vedel totiž, že rieka sa dá prekonať, a tak naliehal: „Robme niečo! Nemôžeme tu takto stáť vo vode, každú chvíľu sa môže objaviť pohraničná stráž!“

Pri hrádzi sa zdržali asi 15 až 20 minút. S ohľadom na niektorých unavených účastníkov prechodu sa nakoniec rozhodli, že sa vrátia. Po dvoch-troch začali postupne odchádzať. Donesený čln sa ani nepokúsili použiť. Pred rozchodom im don Titus oznámil: „Bratia, ja sa budem schovávať v Šaštíne. Oznámte mi miesta vašich úkrytov, aby som vám vedel povedať nový termín odchodu.“ Lenže po rozvidnení pohraničníci zbadali a chytili jednu skupinku. Vyhlásili poplach a s pomocou armády ešte v ten istý deň zaistili pätnásť z dvadsiatich dvoch členov výpravy. Klerika Antona Kyselého zatkli potom 13. augusta 1951. Pre dona Titusa sa tým začala etapa krížovej cesty.

Rieka Morava

Nový mediálny kontinent 1.3

Autor: Pavol Dzivý SDB

Tretie pokračovanie našich objavov vo svete digitálnych médií zacielime na „tvárnosť“ novej digitálnej kultúry, ktorá sa mení a ustavične vyvíja.

Charakteristiky novej digitálnej kultúry – napätie medzi chaosom a poriadkom. Nástup nových komunikačných zariadení podnietil vznik novej kultúry, ktorá obsahuje niektoré dôležité črty. Treba sa o nich zmieniť, pretože poukazujú na úlohy v oblasti výchovy a formácie.

Kultúra médií je kultúrou činnosti, účasti, interakcie, vzájomnej komunikácie, budovania reality a života. Sú jej teda bližšie slovesá ako podstatné mená. Komunikovať je v tejto kultúre dôležitejšie, než hovoriť o komunikácii.

Tak ako výchova vo všeobecnosti, aj výchova vo vzťahu k médiám si vyžaduje cvik v uplatňovaní slobody. Ide o náročnú úlohu. Príliš často sa totiž sloboda predstavuje ako ustavičné vyhľadávanie potešenia a nových zážitkov. To je však odsúdenie, nie oslobodenie! Pravá sloboda by nikdy neodsúdila jedinca – najmä dieťa – k nenásytnému vyhľadávaniu novostí. Vo svetle pravdy sa autentická sloboda prežíva ako definitívna odpoveď na Božie „áno“ ľudstvu, ktoré nás povoláva, aby sme si – nie neuvážene, ale na základe slobodného rozhodnutia – vyberali všetko, čo je dobré, pravdivé a krásne. Rodičia sú strážcami tejto slobody svojich detí, a keď im postupne dávajú čoraz väčšiu slobodu, vedú ich k hlbokej radosti zo života (porov. *Príhovor na V. svetovom stretnutí rodín vo Valencii*, júl 2006).

Druhou, rovnako dôležitou funkciou je naučiť sa kriticky a selektívne pristupovať k mediálnym obsahom.

Mediálna výchova má byť pozitívna. Keď deťom predložíme to, čo je esteticky a morálne na vysokej úrovni, pomôže im to rozvíjať si schopnosť hodnotiť, byť rozvážnymi a vedieť rozlišovať. Tu si treba uvedomiť, že najdôležitejší je príklad rodičov, ale tiež užitočnosť oboznamovania sa mladých s klasikmi detskej literatúry, maliarstva a vážnej hudby. Krása, akoby odraz božského, inšpiruje a oživuje srdcia a mysle mladých, zatiaľ čo ošklivosť a vulgárnosť majú na ich postoje a správanie devastujúci vplyv. Na túto tému je dobré pozrieť si *Posolstvo Svätého Otca Benedikta XVI. k 41. svetovému dňu spoločenských komunikačných prostriedkov*: Deti a komunikačné prostriedky – výzva pre výchovu (20. mája 2007).

Vďaka Tehličke pre Južný Sudán postavia nemocnicu už tento rok

Autor: Juraj Janto

Do 7. ročníka Tehličky sa zapojilo vyše dvesto materských, základných a stredných škôl, saleziánskych stredísk, farností a ďalších organizácií. S občianskym združením SAVIO spolupracovalo viac než tridsať partnerov kampane a mediálnych partnerov. Počet darcovských SMS stúpol na vyše 8-tisíc a vyzbieraná suma zrejme presiahne 100 000 EUR.

Tohtoročná verejná zbierka Tehlička pre Južný Sudán je venovaná zdravotníckemu projektu na výstavbu nemocnice v Maridi. Na začiatku mesiaca júna už mali v SAVIO jasné, že vďaka dobrodincom sa môže otvoriť nemocnica (45 000 EUR) a tiež mobilná ambulancia (35 000 EUR). Zo zbierky bude dokonca možné financovať aj ročnú prevádzku zdravotníckeho zariadenia.

Nemocnica bude stáť pri saleziánskej misijnej stanici v obci Manguo v okrese Maridi v juhosudánskom štáte Western Equatoria. Okrem zbierky Tehlička väčšiu časť prostriedkov na jej výstavbu získalo SAVIO prostredníctvom projektu cez program oficiálnej rozvojovej pomoci Slovak Aid, vďaka čomu už stavba nemocnice úspešne napreduje. Jej otvorenie sa plánuje na jeseň tohto roku.

Nemocnica bude v správe saleziánov a starostlivosť o ňu prevezmú Misijné sestry Nepoškvrnenej Panny Márie (The Missionary Sisters of Mary Immaculate). Táto kongregácia vznikla v roku 1918 v Keni a pôsobí v niekoľkých školách, nemocniciach a sirotincoch východnej Afriky.

Verejnú zbierku Tehlička pre Južný Sudán otvorilo o. z. SAVIO benefičným koncertom v predvečer Popolcovej stredy v bratislavskom Univerzitnom pastoračnom centre a v rovnaký deň sa konala aj tlačová beseda za účasti provinciála saleziánov dona Karola Maníka. Súčasťou niekoľkotýždňovej kampane bola aj návšteva dona Mathewa, riaditeľa Boscoaid, projektového oddelenia Saleziánov dona v Bosca v Južnom Sudáne.

Novým prvkom Tehličky tentoraz bola spolupráca s reklamnou agentúrou JANDL, ktorá „pro bono“ vytvorila vizuál celého podujatia. SAVIO vyšlo s kampaňou aj viac na verejnosť prostredníctvom billboardov, letákov a plagátov, internetových bannerov a spotov v rádiách a v televízii. Táto väčšia medializácia priniesla svoje ovocie vo zvýšenom záujme o zbierku – oproti minulému roku trojnásobne narástla návštevnosť internetovej stránky SAVIO a počet darcovských SMS vzrástol takmer dvojnásobne.

Stavba nemocnice v Maridi

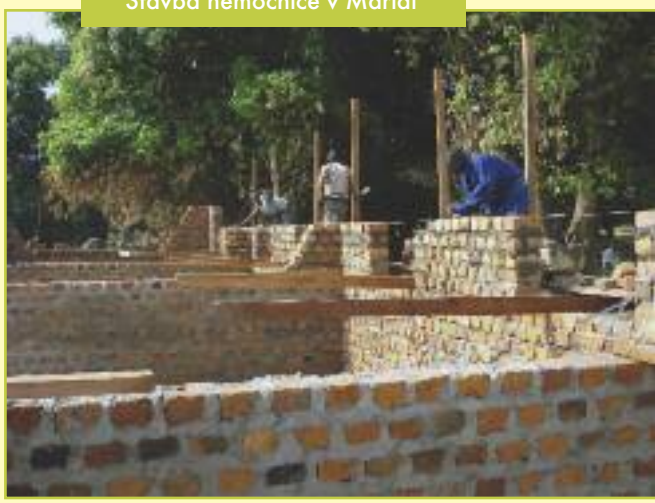

Návšteva dona Mathewa v Bratislave

Ďakujeme vám, naši dobrodinci!

Kto sa srdečne zapája do diela dona Bosca, toho Panna Mária Pomocnica s veľkou radosťou zahŕňa potrebnými milosťami.

Všetkým vám, našim dobrodincom, ktorí svojimi finančnými príspevkami, obetami a modlitbami podporujete saleziánske dielo na Slovensku i časopis Don Bosco dnes, vyjadrujeme úprimnú vďačnosť a uisťujeme vás o modlitbách.

Duchovne sa s vami spájame každú sobotu, keď za vás slúžime svätú omšu, a pamätáme na vás v modlitbe.
Nech vám Panna Mária Pomocnica udelí s veľkou radosťou svoje štedré milosti!